

Progresszió – Regresszió Progression - Regression

éves konferencia és közgyűlés/annual conference and meeting

2012. november 9-10.

Közép-Európai Egyetem (Central European University, CEU)

(H-1051 Budapest, Nádor utca 9.)

Programfüzet

Tartalom/Contents

Összefoglaló/Summary.....	4
Tisztújító közgyűlés:	5
(11.09.) Péntek, 18.15-19.15, Auditorium Levezető elnök: SZABÓ Ildikó	5
Plenáris előadások/ Keynote Adresses	6
Panelviták, Könyvbemutató és Poszter/Panel discussions, Book Presentations, and Poster	7
Szekciók/Sections:	8
Szekcióbontás.....	9
1. Progresszió és regresszió az oktatásban Popper Room (11. 09.) Péntek 11:30-13:45 (<i>Oktatásszociológiai Szakosztály</i> – Szekcióvezető: NAGY Péter Tibor).....	9
2. Higher Education for Social Cohesion in a Cross-border Area Gellner Room (11. 09.) Péntek 11:30-13:45 (Chair: PUSZTAI Gabriella, Adrian HATOS).....	12
3. Changing Families in a Changing World Tóth István György Room (11. 09.) Péntek: 14:45-16:15 (Családszociológiai Szakosztály: Chair: Szalma Ivet, SZÉL Bernadett)	15
4. Questions of European identity – Progression or Regression? Popper Room (11. 09.) Péntek: 14:45-18:00 (Chair: GÖNCZ Borbála, TÓTH Lilla).....	17
5. Vallás és ifjúság a változó világban Gellner Room (11. 09.) Péntek 14:45-18:00 (Vallásszociológiai Szakosztály – Szekcióvezető: Török Péter)	21
6. Visszafejlődés a társadalmi nemek egyenlőségének területén Tóth István György Room (11. 09.) Péntek 16:30-18:00 (Feminizmus Szakosztály, Szekcióvezetők: BERÁN Eszter, PETŐ Andrea).....	25
7. Crises and Social Innovations: The Case of Greece and Hungary Popper Room (11. 10.) Saturday: 09:00-12:00 (Kvantitatív Társadalmi Dinamika Szakosztály: Chair: Nikos Fokas)27	
8. A határ mint komplex rendszer Gellner Room (11. 10.) Szombat 13:00-15:15 (Szekcióvezető: SIK Endre).....	30
9. A modernitás társadalomelméleti problémái Auditorium (11. 10.) Szombat 13:00-18:15, (Szekcióvezető: RÉNYI Ágnes).....	32
10. A demokrácia és a centralizáció–decentralizáció az oktatásban Popper Room (11. 10.) Szombat: 13:00-15:15 (Szekcióvezető: SÁSKA Géza).....	41
11. Terület és változás Gellner Room (11. 10.) Szombat: 15:30-16:45 (Szekcióvezető: TIBORI Timea).....	44

12. Progresszív fiatalok (?) Popper Room (11. 10.) Szombat: 15:30-18:30 (Ifjúságszociológiai Szakosztály, Szekcióvezetők: NAGY Ádám, MURÁNYI István)	46
Poszter/Poster:	48
Tudnivalók.....	49
Regisztráció.....	49
Termek/Rooms	49
Utazás, parkolás és Szállás.....	50
Étkezés	50
Hivatalos Információk.....	51
Tudományos Bizottság	51
Kapcsolat	51
Névmutató/Index.....	52

Összefoglaló/Summary

2012. November 9. Péntek

08:00-09:00 Regisztráció/Registration

09:00-09:30 Megnyitó/Opening

09:30-11:15 Plenáris előadások/Keynote addresses

11:30-13:45 Szekciók és panelviták/ Sections and panel discussions

13:45-14:45 Ebédszünet/Lunch break

14:45-18:00 Szekciók/Sections

18:15-19:15 Tisztújító közgyűlés/Assembly meeting with elections

19:15-21:15 Fogadás/Reception

2012. November 10. Szombat

08:00-09:00 Regisztráció/Registration

09:00-12:00 Plenáris előadások/Keynote addresses*

12:00-13:00 Ebédszünet/Lunch break

13:00-18:00 Szekciók és könyvbemutató/Sections and book presentation

18:30-19:30 A Konferencia zárása (szekcióvezetők beszámolója)/Closing remarks

* 09:00-12:00 *Crises and Social Innovations: The case of Greece and Hungary* c. szekció/section párhuzamosan/parallel

Tisztújító közgyűlés:

(11.09.) Péntek, 18.15-19.15, Auditorium

Levezető elnök: SZABÓ Ildikó

Beszámolók:

- elnöki beszámoló (CSEPELI György)
- titkári beszámoló (TIBORI Timea)
- Az MSZT Felügyelőbizottság elnökének beszámolója (CSÓKAY Ákos)
- Szociológiai Szemle főszerkesztőjének beszámolója (PÁL Eszter)
- beszámoló az ESA ülésről, Párizs, 2012. október. 25. (HRUBOS Ildikó)
- (OTKA Szociológiai és Demográfiai Szakbizottság) JANKY Béla

Tisztújítás

Díjátadások

- Polányi-díj (CSÁKÓ Mihály)
- Némedi-díj (RÉNYI Ágnes)

Plenáris előadások/ Keynote Adresses

Auditorium, Péntek/Friday 09:30-11:15

Chair: BODNÁR Judit (CEU)

TÓTH István György (TÁRKI): *Inequalities and social cohesion in Hungary: a birds eye view on developments in the last three decades*

Seán Ó RIAIN* (National University of Ireland, Maynooth): *Europe through an Irish Lens: Development, Progress and Regress*

Discussion

Auditorium, Szombat/Saturday 09:00-12:00

Chair: ÖRKÉNY Antal (ELTE-TÁTK)

Paul GRADVOHL (Université Nancy 2): *History used against the historical view: representations of the past and the ever failing construction of a “standard” Hungarian nation*

Jean-Louis FABIANI (CEU): *The Old, the Crisis, The New, or, The Old, the Crisis, the Old? Gramscian Variations*

Michael D. KENNEDY (Brown University): *Intellectuals, Issues, and Publics in European Crisis Transformations*

Discussion

* sponsored and organized by CEU's Department of Sociology and Social Anthropology

Panelvíták, Könyvbemutató és Poszter/Panel discussions, Book Presentations, and Poster

LGBT Families: (Dis)Continuity of Tradition?

Auditorium, (11. 09.) Péntek 11:30-12:30 (Chair: TAKÁCS Judit)

BÉRES-DEÁK Rita (CEU)

BORGOS ANNA (MTA TTK Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézetet)

Roman KUCHAR (University of Ljubljana)

RÓZSA Krisztián (PTE – Háttér Társaság a Melegekért)

TAKÁCS Judit (MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont)

Socialization, Developmental Psychology and the Concept of Development

Auditorium, (11. 09.) Péntek 12:45-13:45 (Chair: BODOR Péter)

ROPOLYI László (ELTE TTK)

PÉLEY Bernadett (PTE)

BODOR Péter (ELTE TÁTK)

PÁL Eszter (ELTE TÁTK)

SOMLAI Péter (ELTE TÁTK)

HÁMORI Eszter (PPKE)

VAJDA Zsuzsa (BCE)

Könyvbemutató/Book presentation:

UTASI Ágnes: *Közösségi és közéleti aktivitás. Vizsgálat három ország hét magyar kistelepülésén.* MTA TK Politikatudományi Intézet. Budapest-Szeged, Belvedere
(11.10.) Szombat 17:30-18:00, **Gellner Room** (A kötetet bemutatja TIBORI Timea)

Poszter/Poster:

ENGEL Zita (XXII. GYEJO): *A függőség legújabb útja: a Facebook játékkalkalmazások rizikófaktorai és technikái*

Szekciók/Sections:

- 1. Progresszió és regresszió az oktatásban**
Péntek, 11:30-13:45
Helyszín: Popper Room
- 2. Higher Education for Social Cohesion in a Cross-border Area**
Friday, 11:30-13:45
Venue: Gellner Room
- 3. Changing Families in a Changing World**
Friday, 14:45-16:15
Venue: Tóth István György Room
- 4. Questions of European identity – Progression or Regression?**
Friday, 14:45-18:00
Venue: Popper Room
- 5. Vallás és ifjúság a változó világban**
(11. 09.) Péntek 14:45-18:00
Helyszín: Gellner Room
- 6. Visszafejlődés a társadalmi nemek egyenlőségének területén**
Péntek, 16:30-18:00
Helyszín: Tóth István György Room
- 7. Crises and Social Innovations: The case of Greece and Hungary**
Saturday, 09:00-12:00
Venue: Popper Room
- 8. A határ mint komplex rendszer**
Szombat, 13:00-17:15
Helyszín: Gellner Room
- 9. A modernitás társadalomelméleti problémái**
Szombat, 13:00-18:15
Helyszín: Auditorium
- 10. A demokrácia és a centralizáció-decentralizáció az oktatásban**
Szombat, 13:00-15:15
Helyszín: Popper Room
- 11. Terület és változás**
Szombat, 15:30-16:45
Helyszín: Gellner Room
- 12. Progresszív fiatalok (?)**
Szombat, 15:30-18:30
Helyszín: Popper Room

Szekcióbontás

1. Progresszió és regresszió az oktatásban

Popper Room (11. 09.) Péntek 11:30-13:45 (Oktatásszociológiai Szakosztály - Szekcióvezető: NAGY Péter Tibor)

Előadók

1. DEMETER Endre (Tükörterem Egyesület) - GERŐ Márton (MTA TK SZI) Társszerző: CEGLÉDI Tímea (DE CHERD-Hungary): A szakkollégisták társadalmi összetétele
2. CSÁKÓ Mihály (WJLF): Progrediál vagy regrediál a politikai szocializáció az iskolákban?
3. KELLER Tamás (TÁRKI): Az önértékelés szerepe az oktatási döntésekben
4. FEKETE Sándor (ME BTK PTI): BeleBologn(a)ódunk? Tehetséggondozás a felsőoktatásban
5. SZILÁGYI Magdolna (NYME-AK): Magyar, osztrák és szlovák hallgatók személyes és kulturális értékorientációja

Absztraktok:

DEMETER Endre (Tükörterem Egyesület) - GERŐ Márton (MTA TK SZI) Társszerző: CEGLÉDI Tímea (DE CHERD-Hungary)

A szakkollégisták társadalmi összetétele

A szakkollégiumok a felsőoktatási tehetséggondozás, elitképzés egyik legjelentősebb terepévé váltak. Keveset tudunk azonban arról, hogy miben különböznek a szakkollégisták a felsőoktatási hallgatók szakkollégiumba nem járó csoportjától. Előadásunkban elsősorban azt vizsgáljuk meg, hogy milyen különbségek mutatkoznak a társadalmi háttér, a kulturális és a kapcsolati erőforrások szempontjából a két csoport között. A vizsgálat során két adatbázist mutatunk be. Egyrészt a közelmúltban készült átfogó szakkollégiumi vizsgálat országos hallgatói adatbázisát elemezzük. A nem szakkollégistákkal történő összehasonlítást a Diplomás Pályakövetési Rendszer országos adatai alapján készült elemzések biztosítják. Az eredmények árnyalása érdekében a két csoportot összehasonlítottuk egy határmenti regionális hallgatói kutatás két hullámban elvégzett kérdőíves adatbázisban is. Ennek külön érdekessége, hogy nem csupán a szakkollégisták és a nem szakkollégisták, hanem a szakkollégiumba felvételizni tervezők csoportjának adatai is rendelkezésünkre állnak. Vizsgálatunktól azt reméljük, hogy fontos adalékokat nyerünk a szakkollégiumok egyetemi oktatáshoz hozzáadott értékéről, elsősorban a hallgatók mobilitásának, valamint különböző típusú erőforrásainak szempontjából.

CSÁKÓ Mihály (WJLF):

Progrediál vagy regrediál a politikai szocializáció az iskolákban?

A MSZT 2012. évi konferenciájának általános témája jó alkalmat nyújt a hetedikesek politikai szocializációjáról 1990 és 2010 között gyűjtött hosszú adatsor felásására. Az iskolák hatását a tanároknak a kognitív és affektív diomenzióban való érintettségén mérjük, és a tanár-diák viszonyal ellenőrizzük. Ez lesz az első alkalom, hogy ezeknek az adatoknak az elemzésében az osztályt mint kontextus változót használjuk. Korábbi tanulmányok azt találták, hogy a kilencvenes

években csökkent a tanárok szerepe. A fiatalok politika iránti érdeklődésének megélénkülését mutató jelek ismét felvetik az iskola hatásának kérdését. Hipotézisünk az, hogy diákjaik érintettek ugyan e változásban, az iskolák azonban nem.

KELLER Tamás (TÁRKI):

Az önértékelés szerepe az oktatási döntésekben

Kutatásom során azt a kérdést vizsgálom, hogy az iskolai eredményeik alapján tehetséges, alacsony státusú tanulók miért választanak ritkábban a tudás-intenzív oktatási pályákat (például egy egyetem elvégzése), mint a szintén tehetséges, de magasabb státusú diáktársaik. A kérdésre adott egyik lehetséges válasz a két csoport egymástól eltérő önértékelésében keresendő. Feltételezésem szerint a diákok általában nincsenek tisztában a saját képességeikkel, hanem csupán becslésekkel rendelkeznek arra vonatkozóan a környezetükből érkező különböző vissza-jelzések alapján. Elképzelhetőnek tartom, hogy ezek a becslések nem pontosak, vagyis a tényleges képességek és az arra vonatkozó becslések nem egyeznek. Mivel a magasabb státusú szülők feltételezhetően nagyobb hangsúlyt fektetnek gyermekük iskolai előmenetelére, ezért valószínűsíthető, hogy az ilyen szülők gyerekei pontosabban becsülik meg saját teljesítményüket. A saját képességek fel-, vagy elismerése pedig nagymértékben meghatározhatja a későbbi, oktatást érintő, döntéseket.

FEKETE Sándor (ME BTK PTI):

BeleBologn(a)ódunk? Tehetséggondozás a felsőoktatásban

A felsőoktatás tehetséggondozási rendszere intézményen belüli (diákkör, szakkollégium, diákkonferencia; ösztönző eszközök: ösztöndíjak, hallgatói kiválóságért adott díjak) és kívüli elemekre épül.

Előadásom célja, hogy értékelje a tudományos diákköri modell tapasztalatait egy új összefüggésrendszerben. A modellét, amely a felsőoktatásban tanuló hallgatókat arra kívánja ösztönözni, hogy tutoraik segítségével feltárják a magukban rejlő tehetséget, amellyel képesek az átlagosból kiemelkedni, megtanuljanak kutatni, megtapasztalják a felfedezés örömét, s tapasztalatokat gyűjtse- nek a publikálásban és a tudományos közszereplésben.

A tudományos diákköri versenyek (TDV), olyan, éves ciklusú, a Bologna-rendszerű alapképzésekhez kapcsolódó szervezett intézményi TDK tevékenységek, amelyek építenek a középiskolák tanulmányi versenyekre. Céljuk, hogy a lehető legkorábban felkeltsék az igényt a diákságban a kötelező tananyagot meghaladó, rendszeres, kreatív és innovatív önálló szakmai gondolkodásra és munkára, valamint e munka első lépéseire szervezett, mérési és elismerési lehetőséget is nyújtó keretet biztosítsanak.

Előadásomban külön szeretném kiemelni Takács István és Takácsné György Katalin 2010-es kutatását a magyar felsőoktatásban folyó tehetséggondozás gyakorlatáról, s az eredmények továbbgondolása is céltom, illeszkedve az új Ftv. koncepciójához.

SZILÁGYI Magdolna (NYME-AK):

Magyar, osztrák és szlovák hallgatók személyes és kulturális értékorientációja

Főiskolások értékorientációjával kapcsolatban készítettünk felmérést 2005-ben győri és bécsi hallgatók bevonásával a Südwind Kiadó közreműködésével. A kérdőíven tíz dimenzió mentén szerepeltek a kérdések, amelyek főleg a tanulás, munkakörülmények, szociális szerepek, valamint az önkép – társkép témakörök mentén csoportosultak. Az eredmények megmutatták, hogy sok tekintetben nincsenek nagy különbségek az osztrák és magyar hallgatók között. Az „emberséges-ség-empátia” valamint a politikához való viszony tekintetében azonban sok kérdésnél szignifikáns eltérések voltak tapasztalhatók. Ennek lehetséges magyarázatait akkor csak részben találtuk meg

az eltérő szocio-kulturális háttérben. Hét év elteltével célszerűnek látszik egy újabb vizsgálat, ezúttal győri és pozsonyi főiskolások részvételével. A vizsgálatban szerepet szánunk az „Y”-generáció jellegzetességei tettenérésének. Feltételezésünk szerint a szlovákiai és a győri hallgatók értékorientációjában kevesebb szignifikáns eltérés lesz, illetve azok más jellegűek lesznek, mint az előző vizsgálatban.

2. Higher Education for Social Cohesion in a Cross-border Area Gellner Room (11. 09.) Péntek 11:30-13:45 (Chair: PUSZTAI Gabriella, Adrian HATOS)

1. BERNÁTH Krisztina (PKE): *Motivation for learning and teaching-learning environment in the higher education institutions of the border area*
2. Adrian HATOS (University of Oradea) - Andreea POP - Adrian POP: *Student engagement in higher education: a comparison of students from Hungary and Romania*
3. DÁVID Beáta (SE Mentálhigiéné Intézet) - VAJDA Kinga (Vakok Állami Intézete): *The importance of higher education reflected in young Roma college students*
4. FÓNAI Mihály (DE ÁJK) Társszerző: CEGLÉDI Tímea (DE CHERD-Hungary): *Compensatory impact of Talent Care in Higher Education*
5. FÉNYES Hajnalka (DE) - BOCSI Veronika (DE GYFK): *Values and Volunteering, the Motivation-basis of Higher education Students*
6. GYÖRGYI Zoltán (DE) - ENGLER Ágnes (DE): *Further study plans of Higher Education Students*

Abstracts:

BERNÁTH Krisztina (PKE):

Motivation for learning and teaching-learning environment in the higher education institutions of the border area

The individual's position in the social structure is strongly tinged to housing-related micro-social effects, such as the development level and quality of the home area, accessibility of the education institution and the socio-economic environment, which are factors that strongly influence a region's society's fate, and decisively determine the individual schooling conditions. There are limited comparative data available about the higher education institutions and the institutional context of education in the border area. In the frame of this paper we aim to examine the context of teaching and learning environment, the characteristics of the higher education institutions and the motivations behind the intentions and motivations of learning. The study is exploring quantitative and qualitative data collected in the frame of the "Higher Education for Social Cohesion – Cooperative Research and Development in Cross-Border Area" project, funded by the Hungary-Romania Cross-border Cooperation Programme, . (HERD - HURO/0901/253/2.2.2)

Adrian HATOS (University of Oradea) - Andreea POP - Adrian POP:

Student engagement in higher education: a comparison of students from Hungary and Romania

Student engagement is one of the important individual predictors of achievement in academic career of students at all levels. As such, it has a significant potential of affecting the status attainment of future graduates. Little is known however, on the contextual determinants of en-

agement and thereby covered in the present study which approaches the issue of academic integration of tertiary education students from universities in Hungary and Romania. The main assumptions of the research are derived from the propositions of the model of effectively maintained inequality applied in conditions of massification of higher education. Our hypotheses link levels of engagement with individual variables but with contextual characteristics as well, like field of study, country and type of higher education institution. The final discussion frames the topics of engagement and achievement into a larger picture of mechanisms of class and educational reproduction in which differentiation of higher education institutions plays a major role.

DÁVID Beáta (SE Mentálhigiéné Intézet) - VAJDA Kinga (Vakok Állami Intézete): *The importance of higher education reflected in young Roma college students*

In our presentation we reveal a special group: young Roma students and the changes in their personal network system while being in the higher education system. These students live and study in the Jesuit Roma College in Budapest, spend most of their time in this kind of boarding school away from their accustomed kin and non-kin ties. Our inquiry primarily concentrates on how these ties and contacts change over time, how these students develop their new ties from the university and college spheres. Are the traditional or the new-fangled ties are important to them? How coherent are these relationships? From the kin-university-college “triangle” which one will be put forefront and why? What are the impacts of the fact that they have become part of the higher education system on their future contacts and personal network developments? Network diary is used as the main method of the research. Using network diary to collect data on egocentric network one can acquire a wider and more complex personal network structure, revealing the actual rather than just the potential ties.

FÉNYES Hajnalka (DE) - BOCSI Veronika (DE GYFK): *Values and Volunteering, the Motivation-basis of Higher education Students*

In our presentation we will examine the value preferences and the motivations of students' volunteering. Although several research deal with volunteering, relatively a small amount of studies examine the volunteering of higher education students. We suppose - based on the literature - that the effect of values on volunteering (which are related to the motivations of volunteering of students) are more pronounced than the effect of socio-demographic variables. In our previous research we have already examined the feature of volunteering of higher education students, and we found that it has specific character in the examined region. Only more well to do students can afford to do voluntary activities, but non materialistic values increased the rate of volunteering. At that time we could not examine the motivations of students' volunteering, but in the present research, we asked about it, as well. Based on the literature we suppose that values tells only little about the real motivations of volunteering, and value preferences are not necessary predict the type of voluntary activity (traditional or new) as well.

GYÖRGYI Zoltán (DE) - ENGLER Ágnes (DE):
Further study plans of Higher Education Students

The expansion of higher education in Hungary has not only increased the number of students but has changed their social structure as well. We do not have any exact data, but we know, more and more students arrive to higher education from vocational secondary schools, so it means more of them (have the opportunity to) come from less educated social groups. In frames of the HERD research, we have analyzed the careers of students, looking for factors that, influence results and failures in progression of their studies with special attention to the role of their social background. According to our hypotheses, social background effects not only their choices in the educational fields and institutions, but also their educational career. Our second hypothesis assumes the gender differences in academic career. Our presentation is an analysis of a survey from the spring of 2012 in Debrecen (Hungary) and Oradea (Romania), so we can make a comparison between the Hungarian and Romanian situations, because both systems of higher education and labour markets have different characteristics in the two countries.

3. Changing Families in a Changing World

Tóth István György Room (11. 09.) Péntek: 14:45-16:15 (Családszociológiai Szakosztály: Chair: Szalma Ivett, SZÉL Bernadett)

1. DRJENOVSKY Zsófia (Károli Gáspár Református Egyetem) Szerzőtársak: HEGEDŰS Rita (BCE) - PÁRI András (KSH): *Twin Research in Hungary*
2. Miranda RIRA (University of Elbasan): *Why Sexual Jealousy Increases Family Homicide?*
3. MURINKÓ Lívía (KSH-NKI): *Leaving the Parental Home in Europe*
4. SZALMA Ivett (BCE) - TAKÁCS Judit (MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont): *Main Determinants of Childlessness among Hungarian Women*

Absztraktok:

DRJENOVSKY Zsófia (Károli Gáspár Református Egyetem) Szerzőtársak: HEGEDŰS Rita (BCE) - PÁRI András (KSH):
Twin Research in Hungary

Our research deals with twin birth and twins. In Hungary, till now twins were explored basically by medical research; sociological and psychological studies are rare. One of our main aims is to build a bibliographic, expert and twin data base with use of recent pieces of information. At the beginning of our presentation we would like to speak about the foundation of this task. We are planning to conduct a survey among the public of summer twin festivals, as the first stage of our empirical work. We will tell about the first results of it.

The focal questions of our survey are: What factors do contribute to the growth of twin birth? What challenges do families face when twin babies arrive and they raise them? What does it mean concerning mother and father? In what respect does life of families with twins differ to others' life? Being a twin as a sort of capital. What kind of objective advantages springs from being a twin? Does the usage of being a twin as a capital differ for men and women?

Miranda RIRA (University of Elbasan):
Why Sexual Jealousy Increases Family Homicide?

During the last years, sociologists, criminologists and psychologists have made numerous attempts to gather data and to help understand the female homicide, the female victimization, thus particularly the homicides that are perpetrated by male intimates. Some theorists (Garter, Baker & Pampel, 1990; Harris, 2002; Keller, 1898; Steffensmeier & Allan, 1996; Vandello & Cohen, 2003) have claimed that men are more furious and innately more upset by a mate's sexual infidelity and women are more upset by a mate's emotional infidelity, because the sexes faced different problems in their evolutionary history. This paper aims at elaborating the "sexual jealousy-homicide" syndrome, by looking at the previous literature on the field and empirical data from interviews that were made in Albania with prisoners (men and women) who were convicted because of victimization and murder of their intimate partner, in most cases usually

their wife. All male inmates accepted that they committed the crime because of sexual jealousy. The findings and the results of the interviews will be included in this presentation.

MURINKÓ Lívía (KSH-NKI):

Leaving the Parental Home in Europe

Leaving the parental home and establishing the first cohabiting union are major life course events during young adulthood, and partnership formation is an important route out of the parental home. Previous research suggests that more and more young people may leave the parental home for reasons of schooling, employment or simply to live independently in Northern (and to some extent in Western) Europe. However, this process may be less apparent in Southern, Central and Eastern Europe where the two events are more closely linked and/or the co-residence of parents and their partnered adult children also exists. The aim of the paper is to look at the relationship between first home-leaving and partnership formation during young adulthood in 25 European countries with the help of data from the 3rd wave of the European Social Survey (2006). We aim to compare countries with different home-leaving patterns. Home-leaving of respondents born between 1930 and 1979 and between ages 15 and 35 is analysed. We perform multilevel discrete-time competing risk event history analysis, where home-leaving for partnership reasons and home-leaving for other reasons are the two competing events.

SZALMA Ivett (BCE) - TAKÁCS Judit (MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont):

Main Determinants of Childlessness among Hungarian Women

There is not too much known on the main determinants of childlessness among Hungarian women. Childlessness is not a recent phenomenon: about 4-6 per cent of women have always remained childless because of biological reasons. However, voluntary childlessness is a relatively new social phenomenon, to which there has been increasing attention devoted since the second half of the 20th century. The purpose of this study is not only to focus on the division between women who (want to or will) remain childless voluntarily vs. involuntarily but also to understand the (often at least partly interwoven) factors leading to a childless life.

The empirical base of the study is qualitative in-depth interview data (N=20), including interviews conducted with 10 single women aged at least 35, and 10 childless women aged over 40, being in the same partnership for at least five years. Additionally, we will also use GGS data for the sake of international contextualisation. For interpreting our empirical data we will use cultural norm, rational choice and life course theories (Houseknecht 1987; Gillespie 2001).

4. Questions of European identity – Progression or Regression?

Popper Room (11. 09.) Péntek: 14:45-18:00 (Chair: GÖNCZ Borbála, TÓTH Lilla)

1. KOLLER Boglárka (ZSKF): *The question marks of European identity*
2. Marina KHOKHLOVA (IMEMO (RAS)) - Igor KHOKHLOV: *Supranationality as a form of self-identification of the Europeans*
3. BÖGRE Zsuzsanna (PPKE) - BERNÁTH Krisztina (PKE): *European and Local Biographical Interviews*
4. SZÉKEDI Levente (PKE): *"Constructive euroscepticism" in the focus groups interviews conducted within the ENRI program*
5. GÖNCZ Borbála (SCIENCESPO - CEE) - LENGYEL GYÖRGY (BCE): *MAJORITY, Minority and Immigrants: the Problem of Supranational Identification*
6. HAVRIL Ágnes (Szociológia és Társadalompolitika Intézet): *English Language and European Union: European Communicative Integration "... English ... [is] a medium for expressing culturally and socially unique ideas, feelings and identities" (Berns 1995a: 24)*
7. GÖNCZ Borbála (SCIENCESPO - CEE) - TÓTH Lilla (BCE): *The Impact of ERASMUS Programme on European Identity*
8. Dominik PORCZYŃSKI (University of Rzeszów, Poland): *Between Leisure and Community Involvement. Neo-tribes seeing differently*

Abstracts:

KOLLER Boglárka (ZSKF):

The question marks of European identity

The project of the common Europe has arrived to a turning point. It seems that the self-definition and as the future of the common Europe became uncertain. Evidences can be easily found for that in the occurrences of the last decade starting with the French and Dutch ‘no’ vote to the Constitutional Treaty, continuing with the failure of the Lisbon Strategy and the Irish ‘no’ to the Lisbon Treaty as well as with the most serious global financial and economic crisis that hit Europe since the Great Depression and the deepening crisis of one of the greatest European achievements, the euro. Furthermore, as the results of the latest European opinion-surveys demonstrate, an increasing majority of the EU citizens feel that the EU is mostly dealing with non-salient issues that are far away from their everyday problems. Further, the challenges facing the European Union internally and in the global world would require a more unified Europe. Nevertheless, the latest developments of European integration indicate that the EU lacks many of its citizens’ support. The necessity of bottom-up processes and the activation of European citizens have never been so timely as today. This paper discusses the current dilemmas of the evolving European identity. The author builds on the constructivist and

functionalist theoretical model of identity net - which demonstrates the dynamic co-existence of individuals' collective attachments - when explaining the prospects of the common identity. The following questions are raised in the paper: What is the effect of the crisis of the European governance structures on the identities of the Europeans? What challenges the EU is currently facing due to the spread of differentiated integration? Who are "the others" for Europeans inside (immigrants, minorities and foreigners) and outside (non-members, candidate countries, strategic partners etc.) its borders? How do the newly formed macro-regions (Baltic, Danube) and the special relationship with third countries (e.g. due to European Neighbourhood Policy) influence the interpretation of the "other"? What could be the cultural and the civic pole of a common European identity? And at last, but not least what are the possible means to establish European identity at various levels of European governance?

Marina KHOKHLOVA (IMEMO (RAS)) - Igor KHOKHLOV:
Supranationality as a form of self-identification of the Europeans

Supranationality as a form of self-identification of the Europeans New forms of self-identification and values which are founded on new norms of behaviour are shaping in Europe. The political, cultural and social environment form here the European identity which differs from national ones. An opportunity for maneuver between the national and the supranational arises (e.g. the opportunity to go directly to a supranational organism – the European court of Justice). A concept of multi-layered citizenship begins to work, this means denying the exclusive guiding role of the national state and its organisms in the matter of civil identity and their sharing this role with supranational and local communities, regions and other actors – those who have a political identity. The concept of cosmopolitanism has supporters in different social strata and national groups. However, this idea is not perceived as natural and infinite but as sensibly laying down conditions which are based on democratic principles and human rights. The civil identity does not usually include cultural aspects for this sphere is most contentious (the language is crucial for self-identification) which in its turn "creates the necessary protection for the excluded identities".

BÖGRE Zsuzsanna (PPKE) – BERNÁTH Krisztina (Partium Christian University, Oradea):
European and Local Biographical Interviews

In the context of permanent societal changes the structure of the identity is also permanently challenged. Biographical interviews offer a glimpse to the imprints of personal life events that could give us answers to some of the questions raised in terms of regionalization, nationalism, and Europeanization processes. The main questions of our paper are: What does it mean to live in a specific region, to belong to a nation or the European community? How are these different levels of identity/identities present in personal values and actions? Based on nearly 50 biographical interviews realized in the North Western Region of Romania, our paper focuses upon the evaluation process of biographical research results and gives some answers on how these interviews can provide a better insight into the meanings of European, national and/or regional identity/identities.

SZÉKEDI, Levente (Partium Christian University, Oradea):
"Constructive euroscepticism" in the focus groups interviews conducted within the ENRI program

The study highlights the main findings of the focus group interviews realized within the framework of the "European, National and Regional Identity – Theory and Practice" ERDF-

funded Romanian-Hungarian cross-border identity research program, implemented between 2009 and 2011 by the Partium Christian University (Oradea), the University of Debrecen and the University of Oradea. Ten focus groups were conducted in Oradea and Debrecen, in order to facilitate the development of survey instruments and for obtaining qualitative nuances complementing survey results and the findings of life history interviews. Focus group respondents were composed of university students and opinion leaders, the latter having a key role in the community-level diffusion and the transformation of identity constructs. Focus groups conversations were organized around issues related to themes of national, local, regional and European identities, with a special accent on EU-integration. Complex and ambivalent mental constructs were identified, mostly centered around a sort of “constructive euroscepticism”, and a peculiar claim emerged for the overwrite of the EU-sourced mainstream European mythology and ideology.

GÖNCZ Borbála (SciencesPo – CEE, Paris) –György (Corvinus University of Budapest):
Majority, Minority and Immigrants: the Problem of Supranational Identification

Supranational identification with Europe is increasingly present in scientific works since the introduction of the EU citizenship with the Maastricht Treaty. The concept of European identity – problematic as it is - has been amply dealt with among the general public. Supranational identity of immigrants, often with transnational kinds of attachments and different sociodemographics and resources, has also been subject of research. In this paper we aim at to expand this scope to a minority group, the Roma, who represent a social group with disadvantageous situation in Hungary. According to previous studies, both immigrants and the Roma in Hungary are subject to prejudice, the level of which, however, is significantly higher in case of the Roma. This, we believe, could have an implication both on their national and supranational attachment. We compare general Hungarian public, immigrants and Roma population along their European and national identification. We take into account the differences in social, cultural and material resources just as different sociodemographics. Findings are based on empirical surveys carried out in 2011-12 within the respective the respective publics.

HAVRIL Ágnes (Corvinus University of Budapest):
English Language and European Union: European Communicative Integration

"... English ... [is] a medium for expressing culturally and socially unique ideas, feelings and identities" (Berns 1995a: 24). The debate on the question what is the European identity practically raises the problem whether and to what extent foreign language skills encourage a transnational identity? Identity is a complex phenomenon, constituted by interconnected elements which exist on different levels. One of the elements can be determined with regard to cultural level which includes linguistic identity. There is a strong interdependence between external/internal factors which shape an individual or collective identity. An excellent means of self-identification is language. Through a common language, individual identification expands into collective identification. In modern Europe the common bond between the individuals is the English Language as a lingua franca. In my presentation I provide a theoretical and methodological framework which includes a sociolinguistic analysis, and then I outline a possible place for English in contemporary and future Europe with a SWOT analysis. Finally, I distinguish the problem of the European language policy, the language use of European officials, and the delicate shifting from monolingualism to multilingualism.

GÖNCZ Borbála (SciencesPo - CEE) – TÓTH Lilla (Corvinus University of Budapest): *The Impact of ERASMUS Programme on European Identity*

Nowadays, when the European Union is often reproached its democratic deficit and to lack legitimacy, the question of citizen's feeling of Europeanness or identification with the EU is of high importance. In this respect, a programme like ERASMUS, which allows a high number of students to interact with other Europeans and experience a stay in another EU country, has an important role in contributing to the integration from below. According to the original official rhetoric the new European identity was supposed to be similar to the existing national ones. The role of the ERASMUS programme is especially interesting within the constructivist logic as it can be seen as a tool of the political will that leads to identity formation. The present paper is a preliminary summary of an empirical research on students' identity related experiences, attitudes and opinion, participating in ERASMUS exchange programme. So far there were 150 students involved in that survey outgoing from or incoming to Corvinus University of Budapest.

PORCZYŃSKI, Dominik (University of Rzeszów, Poland):

Between Leisure and Community Involvement. Neo-tribes seeing Differently

The notion of neo-tribalism (Maffesoli 2008) is most often associated with the spheres of escapism, counterculture or anti-structure. Members of such ephemeral communities rarely fit through their actions into functioning of state, commercial or third sector institutions. Those statements concern especially collectives of individuals joined by common interest in play, games or other leisure forms. Participate observations conducted in the community of fantasy role-players in Rzeszów, Poland, allow to conclude however, that some of the teenage members of that community see their participation in it as a form of pro-social activity. Certain actions, such as organisation of events and conventions help them to gain experience and build social and cultural capital needed in adult life. It should be considered therefore, that those, seemingly escapist activities allows the gamers to improve their situation within the more serious, institutionalised frames. That issue should be taken in consideration by sociologists, pedagogues and social activists as potentially important in the process of secondary socialisation, useful also in organisation of upbringing and education process.

5. Vallás és ifjúság a változó világban

Gellner Room (11. 09.) Péntek 14:45-18:00 (Vallásszociológiai Szakosztály – Szekcióvezető: Török Péter)

1. Könyvbemutató: "Vallás a keresztény társadalom után - Tanulmányok Tomka Miklós emlékére"
2. GYETVAI Gellért (Lazarus): *Romák az egyházakban*
3. PUSZTAI Gabriella (DE): *Vallásgyakorló hallgatók és extrakurrikuláris tanulmányi munka a felsőoktatásban*
4. RAJKI Zoltán (Pannon Egyetem): *A vallási közösség és a roma integráció*
5. ROSTA Gergely (Münsteri Egyetem) - FÖLDVÁRI Mónika (SE Mentálhigiéné Int.): *Fiatalt felnőttek vallásosságának változása az ISSP és az EVS-vizsgálatok tükrében*
6. ROSTA Gergely (Münsteri Egyetem) - HÁMORI Ádám (KRE TFK): *Ifjúság, életkor, szocializáció – Az ifjúsági vallásosság változása, és ennek összefüggései az életkori hatásokkal valamint a szocializáció helyével*
7. SZABÓ Tünde (SE-MI) - Szerzőtárs: LUKÁCS Ágnes (SE-MI): *„Nagy hidakat építenénk az emberek között”*
8. TÖRÖK Péter (SE Mentálhigiéné Intézet): *Roma szakkollégiumi fiatalok értékrendje*

Absztraktok:

GYETVAI Gellért (Lazarus):
Romák az egyházakban

2050-ig minden negyedik-hatodik potenciális munkába lépő roma lehet. Eközben a rendszer-váltás legnagyobb veszteségeiként is szokás emlegetni őket, hiszen a döntő többség gyakorlatilag 1995-ig kikerült a munkaerőpiacról. Bár némi növekedést mutatnak egyes fontos változók mint az iskolázottság, a „világ” gyors változása következtében a lemaradásuk (több területen) ennek ellenére inkább nőtt, mint csökkent.

Eközben egy több szempontból figyelemre méltó mozgalom indult fejlődésnek a '80-as években, amely mára országossá nőtt, és előzetes vizsgálatok azt mutatják, hogy képes az előbbi folyamatot sok helyen megállítani, akár meg is fordítani. Főleg pünkösdi hatásra - majd egyéb egyházak bekapcsolódásával is - elindult az ún. cigánymisszió, amely mára előzetes adataink szerint 6-7 ezres nagyságrendű, és exponenciálisan bővülni látszik.

2012 januárjában a Cigány Módszertani és Kutató Központban országos kutatás indult, hogy feltárja a cigányság e szeletének alapvető szociológiai mintázatát. A hároméves kutatási periódus első része kvantitatív eszközökkel méri fel ismérveiket négy területen: integráció, alapvető vallási mintázataik, alapvető demográfiai ismérvek, a mozgalom dinamikája.

PUSZTAI Gabriella (DE):
Vallásgyakorló hallgatók és extrakurrikuláris tanulmányi munka a felsőoktatásban

A hallgatói integráció elmélete szerint az intézményi tapasztalatok olyan folyamatos interakciósorozatnak tekinthetők, ami hatással van az integráltság mértékére, s ezáltal a hallga-

tók elkötelezettségére, eredményességére. A pozitív tapasztalatok, azaz az integratívak megerősítik azt a szándékot, hogy a hallgatók befejezzék tanulmányaikat (célelés), s az adott intézményben fejezzék be (intézményi elkötelezettség). Az intézményi környezetet körülveszik a külső környezet közösségei, azoknak a kampusz közösségétől eltérő érték- és normarendszere, s a hallgató a befelé és kifelé vonzó erők között kénytelen egyensúlyozni. A tanulmányi integráció következtében szerzett intézményi tapasztalatok formális (tanulmányi teljesítmény) és informális (oktató-hallgató interakciók) tapasztalatok együtteséből állnak. A társas alrendszerbe való integráció is formális (extrakurrikuláris tevékenység) és informális (kortárs csoport hatásai) alkotóelemekre bontható. A vallásos kisközösségekhez tartozó hallgatók könnyen szeparálódhatnak a kampusz társadalmától. Előadásunkban azt vizsgáljuk, hogy milyen összefüggés van a vallásos kisközösségi tagság és az önkéntes tanulmányi munkavégzés között.

RAJKI Zoltán (Pannon Egyetem):

A vallási közösség és a roma integráció

A Cigány Módszertani és Kutató Központ szervezésében 2012 nyarán kérdőíves módszer segítségével a magyarországi roma gyülekezetekhez, közösségekhez tartozó romák életkörülményeit, szokásait és kapcsolatrendszerét kívánjuk feltérképezni. Az előadásomban az egyházián vallásos romák hitéleti attitűdjét, tevékenységét, illetve a gyülekezet, vallási közösség roma integrációra történő hatását mutatom be. Így megnézzük, hogy a hit, a vallásos ismeret, érzelm, élmény, szertartások, rítusok, közösség, ima, valamint a bibliaolvasás mennyire játszik fontos szerepet az egyes egyházakhoz tartozó romák életében. A vizsgálódásunk során megvizsgáljuk, hogy a keresztény vallási közösségek mely területen (anyagi, érzelmi, mentális, kapcsolati stb.) segítik elő leginkább a romák integrációját. Az előadás során megnézzük, hogy a gyülekezetek mennyire segítik elő a romák és nem romák közötti kapcsolatok alakulását.

ROSTA Gergely (Münsteri Egyetem) - FÖLDVÁRI Mónika (SE Mentálhigiéné Int.):

Fiatal felnőttek vallásosságának változása az ISSP és az EVS-vizsgálatok tükrében

Az International Social Survey Program (ISSP) egy évente más tematikus hangsúllyal végzett nemzetközi kérdőíves felmérés, melynek 1991 és 1998 után 2008-ban harmadjára volt a vallás a központi témája. Az Európai Értékrendvizsgálat (EVS) pedig 1991-ben, 1999-ben és 2008-ban vizsgálta egyebek közt a vallásosság szerepét az európai társadalmakban. A két felmérés közti átfedés lehetővé teszi, hogy a magyarországi fiatal felnőtt korcsoport összevont mintáján vizsgáljuk a vallásosság változását 1991 és 2008 között különböző szempontok alapján. A következő kérdésekre keressük a választ:

1. Az egyházhoz kötődő vallásosság egyes mutatóinak a magyar társadalom egészére vonatkozóan több helyen kimutatott enyhe csökkenése igaz-e a fiatalok szegmensére nézve is?
2. Megfigyelhetőek-e az elmúlt két évtizedben a vallási individualizáció, a hagyományos keresztény tanításoknak csak egy részét elfogadó, illetve ezektől eltérő forrásokból is táplálkozó vallásosság erősödése a fiatalok körében?

3. Tapasztalható-e a fiatalokra nézve is a vallásosság és a társadalmi helyzet közötti összefüggés változása, hátrányos helyzet csökkenése, melyet Tomka Miklós a teljes magyar társadalomra nézve kimutatott?

ROSTA Gergely (Münsteri Egyetem) - HÁMORI Ádám (KRE TFK):

Ifjúság, életkor, szocializáció – Az ifjúsági vallásosság változása, és ennek összefüggései az életkori hatásokkal valamint a szocializáció helyével

Az életkornak az egyházas vallásosság visszaszorulásával kapcsolatos összefüggését általában véve leginkább kohorszhatásként szokás értelmezni, melynek magyarázatként a vallási szocializáció meghatározó szerepét, valamint a felnőttkori vallásosság nagyfokú stabilitását szokás említeni. Előadásunkban az Ifjúság 2000-2008 kutatások vallási adataira alapozva vizsgáljuk azt, hogy ezek az összefüggések a fiatal korosztályokra vonatkozóan és viszonylag rövid időtávot vizsgálva kimutathatóak-e. A következő kérdésekre keressük a választ:

1. Megfigyelhető-e a vallásosság sajátos alakulása a születési kohorszokon belül? Beszélhetünk-e ennek a viszonylag széles korosztálynak az esetében gyengülő vallási szocializációról?
2. A fiatalok vallásosságára az időbeli stabilitás jellemző inkább, vagy a fiatal felnőttkorba lépéssel párhuzamosan a vallásosság visszaesése figyelhető meg?
3. Mennyiben mutatható ki az empirikus adatok alapján a vallási szocializáció két fontos terepének, a családnak és az iskolának a vallásosságra gyakorolt hatása?

6. Visszafejlődés a társadalmi nemek egyenlőségének területén

Tóth István György Room (11. 09.) Péntek 16:30-18:00 (Feminizmus Szakosztály, Szekcióvezetők: BERÁN Eszter, PETŐ Andrea)

1. FABÓ Edit (ELTE EK): *A diplomás nők első hazai kritikája – előnyben a megélhetési férjezettség*
2. FODOR Éva (KEE) - Szerzőtárs: KISPÉTER Erika (KEE): *Gyese, a munkaerőpiac szélén*
3. GREGOR Anikó (ELTE TáTK): *A nemek közötti egyenlőség az elmúlt két évtizedben a magyarországi közvélemény tükrében*
4. TURAI Katalin Ráhel (CEU): *A szexuális és politikai fejlődés párhuzamai szexuális élettörténetekben*

Absztraktok:

FABÓ Edit (ELTE EK):

A diplomás nők első hazai kritikája – előnyben a megélhetési férjezettség

Magyarországon 1895-ben a nők számára is megnyíltak az egyetemek kapui. Úgy tűnt, hogy a lehetőséget ellenzők is tudomásul vették a parlament döntését. Czeke Marianne (1873–1942) a középosztálybeli diplomás értelmiségi dolgozó nők legelsői közé tartozott. Törvényes hivatali előrelépésében befolyásos támogatókra volt szüksége. Az akadályok nemcsak személyes életében jelentkeztek, hanem általában a hasonló helyzetben levő hölgyek elismertetését is hátráltatták. 1925-ben egy a kormányzat köréhez tartozó, meghatározó kultúrpolitikus vonta kétségbe a nők diplomájának társadalmi hasznosságát, s megélhetésnek csakis a férjhez menetelt ajánlotta. Czeke Marianne diplomás nőtársaival együtt megdöbbenek a kritikus tanulmányon, s azonnal közreadták jogos észrevételeiket. Czeke Marianne pályája és a fellépő támadás érzékelteti, hogy az elért társadalmi egyezés – előrelépés dacára, milyen nehezen fogadták el a diplomás nőket, illetve egyes kormányzati körök koncepció híján, inkább kiiktatták volna őket mint a férfiak munkavállalását korlátozó, illetve a szellemi munka értékét csökkentő tényezőket.

FODOR Éva (CEU) - Szerzőtárs: KISPÉTER Erika (CEU):

Gyese, a munkaerőpiac szélén

Cikkünk a nők munkaerőpiaci helyzetét vizsgálja gyermekgondozási szabadság alatti időszakban. A GYES típusú állami juttatások hosszútávú hatásáról több magyar illetve külföldi tanulmány íródott, a mi célunk annak az időszaknak a megvizsgálása, amit nők gyermekgondozási szabadságon töltenek, és amelynek átlagos hossza a legutóbbi felmérések szerint majdnem 5 év. Azt mutatjuk be, kb. 30 mélyinterjú alapján, hogy sok nő vállal fizetett munkát ezen időszak alatt, még akkor is, ha maguk sem gondolnak erre munkaként. Szinte kivétel nélkül feketén dolgoznak, ráadásul sokszor képesítésük alatt, igen alacsony bérért, mindenféle biztonság illetve egyéb juttatás (pl. szabadság) nélkül. Bemutatjuk, hogy az állami szabályozás és a

munkaerőpiaci helyzet hogyan teremt erre az igen kiszolgáltatott helyzetre megfelelő körülményeket, keresletet és kínálatot egyszerre.

GREGOR Anikó (ELTE TáTK):

A nemek közötti egyenlőség az elmúlt két évtizedben a magyarországi közvélemény tükrében

Ha a nemek közötti egyenlőség témáját tekintjük, számtalan terep kínálja magát időben visszatekintő elemzésre. Előadásomban arra teszek kísérletet, hogy egy speciális oldalról, a közvélemény irányából tekintsek rá erre a kérdésre. Különböző hazai közvélemény-kutatási eredmények bemutatásával kívánom összefoglalni, hogy változott-e, és ha igen, akkor milyen formában a magyarországi felnőtt lakosság véleménye a nemek közötti egyenlőség egyes témakörében az elmúlt két évtizedben. Vajon minek köszönhetőek az egyes változások? Van-e kimutatható „fejlődés” a közvéleményben, egyáltalán: milyen keretben beszélhetünk a közvélemény „fejlődéséről”? Az eredmények bemutatása mellett annak elemzésére is fontos kitérni, hogy a rendelkezésre álló különböző hazai és nemzetközi kooperációban készült kérdőívek milyen keretben igyekeztek konceptualizálni és operacionalizálni a nemek közti egyenlőség témáját, fogalmát. Vajon látható-e valamiféle változás az elmúlt 20 évben abban a tekintetben, hogy milyen területek jelentek meg a nemek közötti egyenlőség/egyenlőtlenség ernyőfogalma alatt? Mik lehetnek az okai ezeknek a lehetséges változásoknak?

TURAI Katalin Ráhel (CEU):

A szexuális és politikai fejlődés párhuzamai szexuális élettörténetekben

A szexuális életükben zajló változásokat értelmezve az emberek sokszor élnek a progresszió és regresszió (fejlődés és visszafejlődés/lemaradás) fogalmaival. A különböző nemű partnerek váltakozását (vagyis a szexuális orientáció elmozdulását) különösen gyakran értelmezik egy fejlődési folyamat részeként. Narratív interjúk elemzésére támaszkodva azt vizsgálom, hogy (a fenti értelemben) „biszexuális” élettörténetekben hogyan kapcsolódik a szexuális pro- és regresszió gondolata a politikai pro- és regresszió gondolatához. A poszt-szocialista Magyarországon a rendszerváltás az emberek magánéletében is változásokat hozott; előadásom ezekből az összefüggésekből tár fel néhányat, a „személyes” és a „politikai” közötti interakciókra rávilágítva. A kelet-közép-európai régióban a progresszióval kapcsolatos elgondolások a „fejlett Nyugatról” és a „kevésbé fejlett Keletről” szóló diskurzusokat tükrözik, amelyek megjelennek a szexualitás (különösen a nem-normatív szexualitások) tapasztalatában is.

7. Crises and Social Innovations: The Case of Greece and Hungary Popper Room (11. 10.) Saturday: 09:00-12:00 (Kvantitatív Társadalmi Dinamika Szakosztály: Chair: Nikos Fokas)

1. Michalis SPOURDALAKIS (Dept. of Political Science & Public Administration, University of Athens): *Crises and sociopolitical realignments in Greece*
2. TARDOS Róbert (ELTE, Corvinus Doktori Iskola): *Embeddedness, trust, polarization and crisis context - the Greek and Hungarian cases in the light of comparative*
3. Christos LYRINTZIS (University of Athens): *Political implications of the economic crisis in Greece: The transformation of the party system*

Discussion

Short break (10 min.)

4. BRUSZT László (European University Institute): *Integrating Europe*
5. Constantinos TSOUKALAS (University of Athens): *Greece in Crisis*
6. Nikolaos VLAHAKIS (Embassy of Greece in Hungary): *The Habermasian concept of the "Legitimation Crisis" as an explanatory model of the "Greek crisis"*
7. Nikos FOKAS (ELTE): *Crisis and the change of political party system in Greece and Hungary*

Discussion

Abstracts:

Michalis SPOURDALAKIS (Dept. of Political Science & Public Administration, University of Athens):

Crises and sociopolitical realignments in Greece

Political crisis in Greece proceeded to fiscal and economic crisis. The long standing political crisis in Greece, as it was articulated as a crisis of representation and legitimation, conditioned, if it did not determine, the political strategy in encounter the new economic conditions both at the national and at the EU levels. However, this political crisis and eventual democratic crisis did not only conditioned the decisions made for confronting fiscal challenges but led to a surprisingly bad political management of the new governmental directions, which were none other but the introduction and the application of severe austerity measures as they are defined by the Stability Pact (Memorandum). This development led to a radical de-alignment and subsequent re-alignment both socially and politically. The paper will attempt to present and analyze the latter development and at the same time identify possible contradictions as well dynamics.

TARDOS Róbert (ELTE, Corvinus Doktori Iskola):

Embeddedness, trust, polarization and crisis context - the Greek and Hungarian cases in the light of comparative

Since the second half of the last decade the intensifying crisis phenomena in both Hungary and Greece have eroded the confidence in institutions, and adversely affected the social embeddedness of the parties. According to the comparative analyses carried out within the framework of the DKMKA Election Research Program on a longitudinal (2002-2008) ESS data-base (Schmitt and Scheuer 2011), as regards both structural and ideological embeddedness, the East-European party systems considerably lag behind the characteristics of the more mature West-European democracies; the case of Greece in many respects resembles the former. Adding to the East-West focus a North-South dimension as well, the presentation aims to reflect on topics of the section by means of findings of comparative projects at hand.

Christos LYRINTZIS (University of Athens):

Political implications of the economic crisis in Greece: The transformation of the party system

The paper examines the effects of the economic crisis on the political parties and the political system that functioned in Greece since the restoration of democracy in 1974. It is argued that new social and political cleavages have emerged with significant consequences on the political system. The economic crisis has led not only to the transformation of the party system, but has also revealed problems that indicate a protracted political crisis.

BRUSZT László (European University Institute):

Integrating Europe

The EU has used dramatically different methods to further the economic integration of its Southern and Eastern peripheries. While aware of the fact that the considerably weaker competitiveness of the Southern and Eastern (would be) member states might present serious problems and might even be a factor of dis-integration, the core countries of the EU have pursued different policies and have used different mechanisms to govern the economic integration of the two EU peripheries. The paper contrasts the EU strategies used in the South and the East. It argues that the primary strategy of the EU in both cases was to embed these societies in a transnational market environment to discipline domestic players and make them develop the 'right domestic institutions' and introduce the 'right policies' that would strengthen their economies' competitiveness. While there were early warnings that this strategy might not work due to the lacking capacities of domestic states and non-state actors, the EU's only pro-active strategy for the Southern periphery was to increase intra-EU redistribution – contributing in most cases solely to the conserving of the institutional status quo. In the East, on the other hand, the EU strategy focused exactly on the strengthening, or in some cases, creating the domestic capacities that could create the institutional foundations for these economies to withstand competitive pressure within the European market.

Constantinos TSOUKALAS (University of Athens):

Greece in Crisis

Geopolitical factors were instrumental in shaping the remarkable development of post war Greek society. In less than a generation, the poorest country in Europe and the only capitalist

country in the Balkans was transformed into a booming mass consumer society. However, this spectacular historical mutation took place on the basis of highly atypical social developments that are now literally collapsing. More than elsewhere therefore, the present crisis in Greece is not only economic and financial. The crisis is mainly social, ideological and political. Indeed, threats against misbehaving and “defiant” Greeks do not only aim at imposing the abstract norms of “market rationality”. They also aim at discouraging all anti-systemic developments on all levels. In this sense, the Greek experiment is not an experiment in the feasibility of economic and fiscal policies. It is an experiment in producing new functional forms of political and ideological repression.

Nikolaos VLAHAKIS (Embassy of Greece in Hungary):

The Habermasian concept of the “Legitimation Crisis” as an explanatory model of the “Greek crisis”

The report will refer to the Habermasian definition of the “Legitimation Crisis” from the late 70’s, as a typical socio-theoretical model from Frankfurt’s School elaborations based on a post-marxist orientation, focusing on the analysis of the economic parameters of the crisis of the “late capitalism” and spreading gradually to other sub-systems as the administrative system and the socio-cultural (values) as a result of their interdependence. The model provides a coherent explanation of a “systemic crisis” which can be used and updated regarding the contemporary economic and political crisis in the EU, and more particularly the “Greek case” and its consequences in the ongoing process of social and political transformation in this country.

Nikos FOKAS (ELTE):

Crisis and the change of political party system in Greece and Hungary

This paper intends to explore the exceptional opportunity that a multiple-approach comparative investigation of the current situation in Hungary and Greece can offer researchers of social dynamics. What makes this timely is that the current crisis focuses on the innovative adaptability of the Hungarian and Greek societies and their resilience in the face of external and internal challenges. The legitimacy basis of the new systems established after 1990 in Hungary and after 1974 in Greece was the universal promise of a society with European orientation. Numerous signs indicate today that this legitimacy has already weakened. The considerable realignment of the power relations among the political parties, the diminishing confidence in public institutions and the press, the strengthening of extremist, critical responses to the system are the most obvious symptoms of the Hungarian and Greek situation which we intend to explore as the complex interaction between the depleted potentiality of the above mentioned promise and the unleashed global crisis of the past several years.

8. A határ mint komplex rendszer

Gellner Room (11. 10.) Szombat 13:00-15:15 (Szekcióvezető: SIK Endre)

1. GERŐ Márton (MTA TK SZI) - MICSINAI István (ELTE TÁTK): *Határon átnyúló hálózatok*
2. KOLTAI Júlia (ELTE TÁTK) - Szerzőtárs: SIK Endre (ELTE TÁTK): *Munkaerő-piaci és jövedelemszerző mozgások a határmenti térségben*
3. ÖRKÉNY Antal (ELTE) - SZÉKELYI Mária (ELTE): *A magyar-szlovák-ukrán hármasság határ mentén élők identitása*
4. SIK Dorka (ELTE TÁTK) - SZÉCSI Judit (ELTE TÁTK): *Iskola a határokon*
5. PAKOT Ágnes (BCE) – SÖRÉS Anett (BCE)

Absztraktok:

GERŐ Márton (MTA TK SZI) - MICSINAI István (ELTE TÁTK)
Határon átnyúló hálózatok

Kísérleti jellegű kutatásunkban arra vállalkoztunk, hogy a magyar-szlovák-ukrán határmenti régiót a régióban található szereplők kapcsolatainak keresztül ismerjük meg. A vizsgálat során hólabdás mintavétellel térképeztük fel a régióban lokálisan és a határon átívelő kapcsolatok szempontjából fontosnak ítélt szereplőket és kapcsolatokat. A személyes és telefonos interjúk mellett rögzítettük a szervezetek honlapjain megtalálható együttműködési kapcsolatokat és felhasználtuk a települések testvértelepülési kapcsolatait is. Az adatok elemzése során arra voltunk kíváncsiak, hogy a határon átnyúló és a határon belül maradó kapcsolatok miként viszonyulnak egymáshoz. Az egyes aktorok hálózata mellett a települések hálózatát, és szektorközi kapcsolatok alakulását is megvizsgáltuk. Elemzésünk jelenlegi szakasza szerint a magyar-szlovák kapcsolatok erősebbek és sűrűbbek a magyar-ukrán és az ukrán-szlovák kapcsolatoknál, a határmenti régió központ szerepét pedig magyar nagyvárosok töltik be, valamint a határ jelentősen megerősíti az állami fenntartású intézmények hálózati szerepét.

KOLTAI Júlia (ELTE TÁTK) - Szerzőtárs: SIK Endre (ELTE TÁTK):
Munkaerő-piaci és jövedelemszerző mozgások a határmenti térségben

Egy 2011-ben készült kutatás a magyar-szlovák és a magyar-ukrán határon vizsgálta az ott élők életkörülményeit, attitűdjeit és mindezek határhoz való viszonyát. Előadásomban ezen felmérés munkaerő-piaci szempontú elemzését mutatom be, kiemelten összpontosítva arra a kérdésre, hogy hogyan befolyásolja a kérdezettek munkavállalását vagy vállalkozási aktivitását az a tény, hogy a határ közelében élnek. A határ szerepe mellett bemutatom, hogy mely tényezők segítik és melyek hátráltatják a külföldi munkavállalást vagy vállalkozást és kitérek arra, hogy ezek a folyamatok mennyire térnek el egymástól a különböző országokban, azon belül is a különböző nemzetiségek között. Mindemellett azt is vizsgálom, hogy ezekben a térségekben hogyan hat a külföldi munkavállalás az egyén életére, mennyiben befolyásolja az életszínvonalát, a szubjektív siker-érzetét, itt sem feledkezve meg az egyes országok és csoportok közti összehasonlításról. Összességében előadásom során azt vizsgálom, hogy a határ közelsége miként hat az ott élők munkaerő-piaci mozgásaira és hogy mindezek hogyan hatnak vissza az emberek életére.

ÖRKÉNY Antal (ELTE) - SZÉKELYI Mária (ELTE):

A magyar-szlovák-ukrán hármás határ mentén élők identitása

Előadásunkban azt próbáljuk bemutatni, hogy a magyar-szlovák-ukrán hármás határ hogyan hat az emberek személyes identitására. A határok nem pusztán elválasztanak, hanem hidat is képeznek régiók, országok között. Az országhatárok közelében élő emberek számára a határ lehetőségeket teremthet, de - mint például az ukrainai magyarok esetében, akik számára a schengeni határok miatt nagyon nehézkesé vált a Magyarországra való belépés – sorompóként is elzárhat egymástól határvidékeket. Kutatásunkban feltételezzük, hogy a határ közelségében való élés rányomja a bélyegét az emberek identitására. Ennek a befolyásnak azonban nemcsak az erőssége, hanem a természete is változik térségenként, és a térségekben élők etnikumától függően. Előadásunkban a fenti logikát követve vizsgáljuk a a nemzethez tartozás kritériumrendszerét egy olyan régióban, ahol a nemzeti és etnikai hovatartozás nem feltétlenül esik egybe.

SIK Dorka (ELTE TáTK) - SZÉCSI Judit (ELTE TáTK):

Iskola a határokon

A fókuszcsoporthoz és interjúkból álló vizsgálatsorozat a “A határ, mint komplex rendszer” kutatás keretében készült 2011. novemberében és 2012 májusában. Kvalitatív kutatásunk célja az iskolarendszerek határokon átívelő átjárhatóságának, a régióban élő fiatalok migrációs terveinek és jövőképeinek megismerése, valamint a fiatalok határokról alkotott véleményének a feltérképezése volt. Milyen lehetőségeket és akadályokat jelent életükben az ukrán-magyar-szlovák hármás határ? Három településen Beregszászon, Királyhelmeceken és Sátoraljaújhelyen két időpontban összesen négy középiskolában készítettünk 15-18 éves diákokkal nyolc fókuszcsoporthoz és a középiskola vezetőivel félig strukturált interjúkat.

9. A modernitás társadalomelméleti problémái

Auditorium (11. 10.) Szombat 13:00-18:15, (Szekcióvezető: RÉNYI Ágnes)

1. SIK Domonkos: *Variációk egy témára: Giddens és Habermas a modernitásról*
2. HUSZÁR Ákos (KSH): *A gazdaság társadalmi beágyazottsága*
3. DUPCSIK Csaba (MTA TK Szociológiai Intézet): *A makroregionális/civilizációs diskurzus problémái*

Vita

4. TAKÁCS Erzsébet (Krolify Intézet): *'Individuum-szociológiák' és modernitás-megközelítések a francia szociológiában*
5. RÉNYI Ágnes (ELTE TáTK): *A kapitalizmus új szelleme: progresszió vagy regresszió?*
6. BERGER Viktor (PTE-BTK, Szociológia Tanszék): *A modernitás térbeli architektúrája*

Vita

Szünet

7. MOLNÁR Gábor (KE): *Rituálé és kulturális innováció. Collins, Assmann és a késő modernitás szellemi kultúrájának dinamikája*
8. NÉMETH Krisztina (ELTE-TáTK): *Trauma, mint a modernitás (ön)reflexiója*
9. MÁTÉ-TÓTH András (SZTE): *Társadalmi pezsgés*
10. KISS Máté István (ME BTK): *Civil társadalmunk megítélése*

Vita

Szünet

11. FÁBER Ágoston (EHESS, ELTE): *Szóvivők és dilemmák. Egy modern jelenség problémavilága*
12. GÉRING Zsuzsanna (B&P Consulting Kft.) - KIRÁLY Gábor (BGF PSZK): *A szervezeti legitimáció modern elméletei és diskurzív aspektusai az arcuat-építésben*
13. HACK-HANDA József (BGF): *A fogyasztás társadalomstrukturáló szerepe a modernitásban*

Absztraktok:

SIK Domonkos:

Variációk egy témára: Giddens és Habermas a modernitásról

A modernitás kérdése a szociológiai gondolkodást annak kezdetei óta foglalkoztatta. A jelentősebb társadalomelmélet-alkotók – mintegy munkájuk megkoronázásaként – rendre kísérletet tettek a modernitás elméletükből fakadó szempontok szerinti értelmezésére. Az eltérő elméleti kiindulópontokból fakadóan ezek a diagnózisok a társadalmi integráció eltérő szintjeire fókuszálva, eltérő következtetésekre jutottak. Előadásomban két ilyen elemzést mutatok be: Giddens strukturációelméletéből kiinduló és Habermas a kommunikatív cselekvés elméletéből

kiinduló kordiagnózisát. Az összevetést kettős szándék motiválja: egyrészt arra vagyok kíváncsi, hogy a két elemzés között milyen kapcsolódási pontok találhatók, melyek kiindulópontjául szolgálhatnak egy integrált modell kialakításának; másrészt azt vizsgálom, hogy a rendszerváltás utáni hazai folyamatok értelmezéséhez milyen szempontokat kínál egy ilyen modell.

HUSZÁR Ákos (KSH):

A gazdaság társadalmi beágyazottsága

A marxi elmélet központi tétele, hogy a kapitalizmus létrejöttével a gazdaság társadalmi beágyazottsága felbomlik, s az osztálykülönbségek kitermelése révén a maga képére formálja a társadalmat. Ez a gondolat központi elemét képezi Polányi munkájának, Habermasnál, illetve Luhmannnál, akik normamentes rendszerként fogják fel a gazdaságot, pedig már komoly társadalomelméleti rangra emelkedik. E megközelítéssel szemben áll egy Durkheim, Parsons, illetve Honneth nevével illusztrálható gondolati vonulat, amely azt hangsúlyozza, hogy ellenkezőleg, a gazdaság a társadalom többi alrendszeréhez, illetve szférájához hasonlóan alá van vetve a közös társadalmi normáknak. Előadásomban azt a kérdést vizsgálom, hogy mi a tétje annak, hogy a gazdaságot így vagy úgy, normákkal telített vagy normamentes szféraként fogjuk-e fel. E kérdésnek meglátásom szerint komoly jelentősége van abban a tekintetben, hogy a modernizáció folyamatát haladásként vagy hanyatlásként fogjuk-e fel. A probléma tárgyalását egy az egyenlőségkutatás területéről vett példa segítségével igyekszem illusztrálni.

DUPCSIK Csaba (MTA TK Szociológiai Intézet):

A makroregionális/civilizációs diskurzus problémái

A makroregionális/civilizációs kategorizáció témájáról kiterjedt irodalom szól, jelentős szerzők nagy feltűnést keltő, gyakran hivatkozott műveit is beleértve. Ennek ellenére a téma tanulmányozása gyakorlatilag preparadigmatikus állapotokat mutat, ahol minden szerzőnek előlről kezdenie fogalmi rendszere, evidenciái, kérdésfelvetései és vonatkoztatási pontjai meghatározását. A témáról kialakult diskurzusok egymástól is szegregáltak, s nem integrálódtak kellőképp a társadalomtudományok általános fogalmi hálójába sem, megnyilvánulásaik gyakran ahistorikusak, nem differenciáltak, nem reflektáltak, és így tovább. Az előadó első nekifutásra a fent említett diskurzus(ok) alapvető problémáinak diagnosztizálására tesz kísérletet – az elméleti továbblépés nem titkolt szándékával. Az előadás második fele tipológiát készít a Magyarországon használatos makroregionális/civilizációs kategorizációról. Komparatív szempontból is tanulságos ugyanis, hogy itt a lehetséges (ön)pozícionálások egy teljes skálája rajzolható meg.

TAKÁCS Erzsébet (Krolify Intézet):

'Individuum-szociológiák' és modernitás-megközelítések a francia szociológiában

A (második) modernitás szociológiai szakirodalmát Franciaországban döntő részben az elmúlt évtizedben megjelent ún. individuum-szociológiák képezik le. Az individualizáció problematikájára fókuszáló paradigma nemzeti sajátossága, hogy szakszociológusok – elsősorban ifjúság-,

iskola- és családszociológusok – kísérik meg a napjaink társadalmi folyamatainak leírására alkalmas elméleti háttér és fogalmi apparátus kidolgozását. Előadásomban azt mutatom be, hogy a paradigma alá sorolható elméletek mennyiben értelmezik progresszióként illetve vissza-lépésként a (második) modernitás ambivalens velejáróit. Ezt követően térek ki röviden arra, hogy François Dubet tapasztalat-szociológiája, Bernard Lahire 'l'homme pluriel' és Danilo Martuccelli szingularista társadalom koncepciója, valamint François de Singly individualista család-modellje mennyiben és mely területeken jelenthet magyarázó keretet a hazai viszonyokra vonatkozóan.

RÉNYI Ágnes (ELTE TáTK):

A kapitalizmus új szelleme: progresszió vagy regresszió?

Az előadás Luc Boltanski és Eve Chiapello „A kapitalizmus új szelleme” című könyve alapján tárgyalja azokat az ellentmondásokat, amelyek az ú.n. művészeti kritikának a kapitalizmus általi bekebelezéséből fakadnak. A művészeti kritika a XIX. század végétől az egyén szabadságát, mindenféle kötöttségtől, konvenciótól, nemzeti, családi, szakmai stb. hovatartozástól való függetlenedését hirdette. A bohém művészek a bizonytalanságból értéket és életstílust teremtettek. Az 1968-as mozgalmak ehhez a művészeti kritikához nyúltak vissza, amikor hangsúlyozták a szabadság, a kreativitás, az eredetiség értékeit és amikor a megkövesedett társadalmi tekintélyek elleni lázadásra hívtak fel. Boltanskiék szerint a mai hálózati kapitalizmus ennek a kritikának sok elemét felhasználta ideológiai megújulásához. A kapitalizmus új szelleme, az új menedzser-ideológia az egyén önmegvalósításának, felszabadításának ígéretével kecsegtet. Az ú.n. „projekt-rendben” a sikeres munkavállalók (a networkerek) kvalitásai többek között a művészéhez hasonlíthatóak: a munka számukra önérték, és nem pusztán eszköz a pénz megszerzéséhez. A szerzők által elemzett 90-es évekbeli menedzserirodalom megfogalmazásai szerint

BERGER Viktor (PTE-BTK, Szociológia Tanszék):

A modernitás térbeli architektúrája

Az utóbbi két évtized társadalomtudományos diskurzusaiban a korábbiaknál nagyobb figyelem vetült a tér kategóriájára. Egyes szerzők egyenesen térbeli fordulatról beszélnek e tudományok esetében. Előadásomban amellet érvelnék, hogy térbeli fordulat nem lehetséges abban az értelemben, hogy egy egységes tértudomány, vagy a diszciplínákat összekötő egységes téraparadigma jöjjön létre. Ehelyett azt szeretném kiemelni, hogy ha szerényebb igényekkel lépünk fel, a térbeliség vizsgálata igenis termékeny lehet a szociológia számára. Az egyik probléma, amelynek kapcsán ezen állítást demonstrálni lehet, a modernitás és a térbeliség összefüggése. Látható, hogy számos szerző írt már jóval a térbeli fordulat kikiáltása előtt modernizáció, modernség és bizonyos sajátos térszervezésbeli módozatok összefüggéséről. Michel Foucault, Henri Lefebvre, Michel de Certeau, David Harvey és Edward Soja művei nyomán arra keresem a választ, hogy mi tünteti ki a modern társadalmak térbeliségét? A pusztá felsoroláson túl arra is

törekednék, hogy kimutassam, mely tekintetben mutatnak egy irányba a kordiagnózisok, és mely aspektusok alapján mutatkoznak különbségek? Lehet-e valamilyen egy irányba mutató diagnózisról

MOLNÁR Gábor (KE):

Rituálé és kulturális innováció. Collins, Assmann és a késő modernitás szellemi kultúrájának dinamikája

Előadásom első részében két általános igényű kultúraelmélet, a hüpolépszisz Jan Assmann-i és az intellektuális rituálé Randall Collins-i koncepciójának – első pillantásra képtelennek tűnő – összekapcsolását javaslom a modernitás kulturális, intellektuális dimenziójának megértéséhez. Ez már csak azért is képtelen vállalkozásnak tűnhet, mert Assmann éppen a rituális szociokulturális koherenciáról a textuálisra, majd azon belül a kanonikus szövegköziségről a hüpoleptikusra való átmenetben látja a nyugati innovatív szellemi kultúra kialakulásának egyik alapvető előfeltételét, míg Collinsnál a goffmani interakciós rituálék sajátos fajtáját jelentő intellektuális rituálék a kulturális kreativitás legfőbb mozgatórugói. Azonban, mint igyekszem kimutatni, a kettő a társadalmi integráció eltérő szintjeihez kötődik, és valójában jól kiegészítik egymást. A hüpoleptikus intertextualitás által biztosított makroszintű integráció nem működhetne az intellektuális rituálék mikroszintű integráló teljesítménye nélkül. Az előadás második részében azt vizsgálom meg, hogy e felismerésnek milyen következményei lehetnek a modernitás, különösen a késői modernség szellemi kultúrájának megértésére nézve.

NÉMETH Krisztina (ELTE-TÁTK):

Trauma, mint a modernitás (ön)reflexiója

Az előadás áttekinti a traumaelméletek fogalmi kereteit, legfontosabb kérdésvetéseit. Többek között arra keresi a választ, hogy vajon a trauma „természetes”, „adott” létező vagy társadalmi konstrukció; s hogy miként lesz az elszennvedett, az egyén vagy a közösség létét, identitását fenyegető élményből kollektív (kulturális) trauma; azaz mik a trauma artikulálásának feltételei, miként válhat csoportképző tényezővé. A traumatikus élmény feldolgozhatóságát, élettörténetbe és hétköznapiakba integrálhatóságát kételyek övezik. Az erre tett erőfeszítések nemcsak lélektani, nyelvi és hermeneutikai kérdéseket feszegetnek, hanem igen eltérő elméleti álláspontokban is kifejeződnek (kontrollálhatatlan emléketörések, integrálhatatlanság illetve rutinizáció és devalválódás). A trauma fogalmának XX. századi „genealógiája” és az ezredforduló táján jelentkező traumaelméletek burjánzása egyértelműen jelzi, hogy az szorosán kötődik a modernitáshoz, a társadalmi, tapasztalati tér drasztikus megváltozásához. A trauma megélése értelmezhető a modernitáshoz kötődő, szélsőségesen erőszakos és önazonosságot fenyegető tapasztalatokra adott racionális reakcióként; a trauma teoretizálása pedig felfogható egy, a modernitás értelmezésére tett erőfeszítésként, mintegy a modernitás önreflexiójaként.

MÁTÉ-TÓTH András (SZTE):

Társadalmi pezsgés

Emil Durkheim vallásszociológiai fő művének pontosabban vallásfogalmának egyik kulcsfogalma a társadalmi pezsgés. Előadásomban először bemutatom a fogalom különböző dimenzióit, majd azt a tudománytörténeti összefüggésrendszert, amelyben ez a fogalom keletkezett. Har-

madik lépésként pedig a fogalom alkalmazhatóságát elemzem a Kelet-Közép-Európai társadalmi átmenet értelmezhetőségére vonatkozóan.

KISS Máté István (ME BTK):
Civil társadalmunk megítélése

Előadásomban megpróbálom bemutatni a magyar civil társadalom fejlődését és állapotát a rendszerváltás után. Vizsgálatom tárgyát nem maga a civil társadalom képezi, hanem a civil társadalom vizsgálata és képe magában a tudományban. Arra próbálok majd rávilágítani, hogyan gondolkodtak a magyar közéletben a civil társadalomról a rendszerváltáskor, mikor az még csak éppen kifejlődni látszott, és mi a véleménye a tudománynak ma. A rendszerváltáskor még nem láttak, láthattak tiszta képet a magyar civil társadalom jövőbeni képéről, de sokan pozitívan tekintettek előre. Az azóta eltelt húsz év alatt pedig a tudomány visszatekintve megvizsgálhatta beigazolódottak-e feltételezéseik, előrejelzéseik, összességében pozitívan vagy negatívan értékeli a rendszerváltás óta eltelt folyamatokat. Előadásomban tehát magyar közéleti és tudományos szereplők rendszerváltáskor és most publikált cikkeit igyekszem majd összehasonlítani. Véleményem szerint a téma nem csak aktuális, de rendkívül érdekes is. Míg húsz évvel ezelőtt mindenki egyfajta pozitív vágyakozás övezte a civil szférát, mára azonban a társadalom egészét áthatja a civil társadalomhoz párosult negatív jelentéstartalom.

FÁBER Ágoston (EHESS, ELTE):
Szóvivők és dilemmák. Egy modern jelenség problémavilága

Előadásomban meglehetősen különböző irányzathoz tartozó szociológusok elméleteit vizsgálom annak érdekében, hogy megállapítsam, mit is jelent a szóvivő terminus a szociológiai érvelés számára. Míg Pierre Bourdieu a politika világára koncentrál, és azt hangsúlyozza, hogy a szóvivő tulajdonképpen létével éppen annak a csoportnak a létét igyekszik alátámasztani, amelynek képviselőjében eljár, addig Luc Boltanski az ún. „hermeneutikai ellentmondásra” helyezi a hangsúlyt, feltárva azt az alapvető dialektikát, ami minden intézményi képviselőnek a sajátja: mivel az intézmény test nélküli létező, ezért szüksége van testtel bíró létezőre, hogy álláspontját képviselje. Ugyanakkor azonban sosem lehet tudni, hogy a szóvivő, aki beszél, mennyiben képviseli saját álláspontját, és mennyiben azt az intézményt, amelyet képviselni (és ami Bourdieu szerint ugyanaz: megjeleníteni) hivatott. A szóvivőség felfogásában a legradikálisabb álláspontot Bruno Latour képviseli, akinél ez a „hermeneutikai ellentmondás” megmarad, de a szóvivők (tudósok) nem-emberi cselekvőket képviselnek.

GÉRING Zsuzsanna (B&P Consulting Kft.) - KIRÁLY Gábor (BGF PSZK):
A szervezeti legitimitáció modern elméletei és diskurzív aspektusai az arculat-építésben

Az előadás a szervezeti legitimitáció keretébe helyezi el a vállalati arculat-építés diskurzív jelenségét. A szervezeti legitimitáció modern elméleteinek egyik fő iránya, a szervezetszociológia institucionalista megközelítése, amely a szervezetek társadalmi meghatározottságát hangsúlyozza. Ugyanakkor a másik fő modern irányzat, a legitimitáció stratégiai felfogása a környezet befolyásolásának lehetőségéből adódó mozgástérre hívja fel a figyelmet. Ez a két megközelítés adja a keretet a vállalatok diskurzív arculat-építéséhez (vagy goffmani kifejezéssel élve a hom-

lokzat kialakításához), hiszen a vállalati imázs kialakítása során alkalmazkodniuk kell a társadalmilag elfogadott normákhoz, értékekhez, ugyanakkor maga a diskurzus az eszköz arra, hogy a vállalatot a környezetével elfogadtassák – azaz legitimálják. A diskurzív arculat-építés legitimáló szerepének gyakorlati működésére hazai vállalati példák elemzése ad lehetőséget.

HACK-HANDA József (BGF):

A fogyasztás társadalomstrukturáló szerepe a modernitásban

A modernitás egyik meghatározó jellegzetessége a fogyasztói társadalmak megszületése. Társadalomelméleti szempontból mindez a társadalomszerkezet meghatározó dimenzióinak változását és erre reflektálva a társadalom szerkezetét vizsgáló kutatások fókuszának – legalábbis részleges – áthelyezését jelenti. Már az 1960-as években előtérbe kerültek azok a vizsgálatok, amelyek a társadalom kisebb csoportokra való szétesésére reflektálva szembe néztek azzal, hogy nem a státusz, hanem az emberek életvitele, életmódja és ennek mögöttes értékrendje és attitűdjei képezik elsődlegesen a társadalmi szerkezet új rendjét. Ugyanakkor mind elméleti, mind gyakorlati szempontból komoly kihívást jelent az ilyen megközelítések számára, hogy miközben a társadalomban való részvétel a fogyasztói szerep betöltésén keresztül valósul meg, e szerep betöltésének lehetőségeit továbbra is a fogyasztás területén kívül eső egyenlőtlenségi viszonyok határozzák meg. Előadásomban a fogyasztás társadalomstrukturáló szerepére vonatkozó elméleti megfontolások bemutatását és kritikáját a mai magyar társadalom szerkezetét vizsgáló empirikus kutatások eredményeinek bemutatásával illusztrálom.

10. A demokrácia és a centralizáció-decentralizáció az oktatásban

Popper Room (11. 10.) Szombat: 13:00-15:15 (Szekcióvezető: SÁSKA Géza)

1. NAGY Péter Tibor (WESZ): *Liberális centralizáció és decentralizáció*
2. POLÓNYI István (DE): *Terv és piac az oktatásban*
3. SÁSKA Géza (OITK): *Demokrácia és oktatás irányítása*
4. VÁRADI Balázs (ELTE): *A fiskális federalizmus és az iskolafenntartás ideális lokusza: közgazdaságtani és politikai gazdaságtani megfontolások*
5. GYÖRBÍRÓ András (PKE) - SZILÁGYI Györgyi (PKE): *A 2012. évi romániai érettségi vizsga magyar csúcsteljesítményei a számok tükrében*

Absztraktok:

NAGY Péter Tibor (WESZ):

Liberális centralizáció és decentralizáció

1845 és 1880 között paradigmaticus fordulat zajlott le a magyar liberális oktatáspolitikai centralista szárnyában. Az 1848-as tervek szerint a hagyományos decentrumoktól (a megyéktől, s a püspökségektől) teljesen meg kell vonni az oktatáspolitikai hatalmat és azt (ahogy a középiskolaigazgatásnál) a kulturtartományokba kell centralizálni (közben a község hatalmát persze kibővíteni.) Az 1868-as elképzelés (és törvény) már ismét számol a megyei szinttel - de a hatáskört alapvetően a megyényi területen működő de csak a központtól függő tanfelügyelő kezébe adja. Az 1870-es évek ellenmozgásai következtében az 1876-os törvény, amit pedig szintén egy centralista hagyományhoz tartozó miniszter terjesztett elő, a választott megyei közigazgatási bizottságra testálja a hatalom nagyobb részét, a kinevezett tanfelügyelő ennek előadójaként működik tovább. A korabeli viták azért érdekesekek, mert úgy a centralista mint a megyei decentralista oldalon liberális erők álltak.

POLÓNYI István (DE):

Terv és piac az oktatásban

Az oktatástervezés célja az államszocializmusban a gazdaság tervszerű fejlesztése. Az oktatás tervezése a piacgazdaságra is jellemző, ugyanis ott az jelentős részében közszolgáltatás. Azért, mert az oktatás externália, s így az állampolgárok egy kisebb részének nyújtott közszolgáltatást valamennyi állampolgár fizeti adójában, mert az a nagy közösségnek is hasznot hoz. Milyen hasznot? A gazdaság fejlődését. Ugyanazért terveznek oktatás tehát a szocializmusban és a kapitalizmusban is. A közösségi erőforrás azonban eltérő módon kontrolláltak a két rendszerben. A szocializmusban minden erőforrás felett az állam rendelkezik, s az elosztás hatékonyságának nincs kontrollja. A tervezés eredménye egy elosztás, amely a résztvevők alkujában alakul ki. A piacgazdaságban a közkiadások hatékony felhasználásáért az állam felelős. A tervezés tehát a racionális pénzfelhasználást célozza. De az állam - a közgazdászok széles köre szerint - híresen rossz gazda. Ezért a közpolitikák mindig két pólus között mozognak a hatékonyság növelése végett: decentralizáció, prognózisok, piacmodellezés, piacosítás versus központosítás, tervezés, szigorú ellenőrzés és direkt utasítások. És az inga állandóan leng.

SÁSKA Géza (OITK):

Demokrácia és oktatás irányítása

A XVIII századtól terjed ki az állami fenntartás, igazgatás az intézményes oktatás egyre nagyobb hányadára, s voltaképpen központi igazgatási- és a politikai logika szervezi e tevékenység intézményeit oktatási rendszerre az Egyesült Királyságtól eltekintve Európában mindennütt. Az állami irányítás lényegéből fakadóan központosító, fokozatosan egyre nagyobb hányadot von ki a pedagógusok, az iskolafenntartó helyi társadalom ellenőrzési köréből, s magán és az egyházi fenntartású iskolákhoz képest az állami (közösségi) meghatározó jelentőségűvé vált. Mindennek következtésben új, egyre növekvő struktúra jött létre, és vele együtt egymással összefüggő működtetési, hatékonysági, pénzügyi, hanem állandósuló politikai problémák sora keletkezett. A kezdeti, a racionalitás eszméjét követő, az állami oktatást felépítő uralkodók helyét és szerepét a liberális – a többfajta értékrendet megjelenítő - képviselői demokrácia, a Parlament vette át, továbbra is fenntartva és növelve az igazgatás központosító jellegét. A különbség jelentős: a képviselői demokrácia az egymással vetélkedő, egymással egyenrangú, de egymást kizáró érdekek-értékek vetélkedésén alapul, amelyből a de facto az egy-párt rendszerek a központosított igazgatás technikáját veszik át és erősítik meg.

VÁRADI Balázs (ELTE):

A fiskális federalizmus és az iskolafenntartás ideális lokusza: közgazdaságtani és politikai gazdaságtani megfontolások

A tanulmányban a fiskális federalizmus szakirodalmának (pl. Oates, Wallace E.: „An Essay on Fiscal Federalism”, Journal of Economic Literature. Vol XXXVII.(September 1999) pp. 1120-1149), annak a közgazdaságtani és politikai gazdaságtani elméletét és foglalkozunk össze, hogy milyen társadalmi jóléti megfontolások szólnak amellett, hogy az állami közoktatás intézményrendszerét, illetve a működtetéséhez szükséges források beszedését helyi, köztes (megyei, (tag)állami, stb.) vagy országos szintű állami szereplőhöz delegálja a politikai be rendezkedés. Vajon a helyi szintű fenntartás mellett szóló érvek (pl. szubszidiaritás, heterogén helyi preferenciák) és a fenntartás magasabb szintre emelése mellett érvek (pl. externáliák, mérethatékonyság) közötti átváltásban milyen közgazdaságtani megfontolásokat érdemes érvényesíteni, amikor a döntéshozó megpróbálja megtalálni a társadalmi optimumot jelentő ellátási szintet? Mindebből mi következhet Magyarországra? Az elmélet mellett a nemzetközi empiriát is áttekintjük.

GYÖRBÍRÓ András (PKE) - SZILÁGYI Györgyi (PKE):

A 2012. évi romániai érettségi vizsga magyar csúcsteljesítményei a számok tükrében

Kutatásunkban az utóbbi két évben igen sokszor igen gyakran szóba kerülő romániai érettségi választottuk, kutatási témánkként, ám valamelyest eltérő megközelítésből, mint az eddigi vizsgálódások. Jóllehet, a romániai érettségi eredmények a hallgatók viszonylagos sikertelensége révén került a közfigyelem középpontjába, mi arra voltunk kíváncsiak, melyek azok a magyar tanulók, és iskolák, ahol a legjobb eredmények születtek. Kutatásunkban, mely egy komplexebb kutatás statisztikai megalapozása, bemutatjuk milyen csúcseredményeket értek el megyénkként az iskolák, milyen eltérések vannak a felekezeti és a világi intézmények legjobb eredményei között, illetve a művészeti középiskolák és az elméleti gimnáziumok között.

A megyénkénti bontás mellett megvizsgáljuk részletesebben a 150 legjobb magyar diák általunk összeállított listáját, akik a legjobb teljesítményt nyújtották. Bemutatjuk, hogy közülük milyen arányban vannak városban illetve községben élők, milyen családi háttérrel rendelkeznek, és milyen más szociokulturális jellemzői vannak ennek a csoportnak.

Kutatásunk hónapok óta tart, a ranglistát magunk állítottuk össze, a nyilvános érettségi eredmények összehasonlításával és az érintettek zömével kapcsolatba is léptünk online közösségi oldalak illetve személyes megkeresés révén.

Mivel e mintával panelkutatás jellegű vizsgálódást is végezni kívánunk, vagyis bizonyos időközönként kitöltetünk majd velük kérdőíveket, abban bízunk, hogy szemléletes képet kaphatunk és adhatunk az erdélyi magyar fiatal elit fejlődésének útjáról.

11. Terület és változás

Gellner Room (11. 10.) Szombat: 15:30-16:45 (Szekcióvezető: TIBORI Timea)

1. BALOGH Péter (SZTE Szociológia Tanszék): *Területi progresszió vagy regresszió? – Területi egyenlőtlenségek a területfejlesztési politikában*
2. SZALAI Boglárka (TÁRKI): *Inter-etnikus viszonyok Budapesten*
3. HAJNÁ CZKY Tamás (ELTE TáTK) – Szerzőtárs: TÓTH Gergely (ELTE TáTK): *A viszszafejlődés útjai. A tiszabői és a tiszaburai cigánytelepek felszámolása*

Absztraktok:

BALOGH Péter (SZTE Szociológia Tanszék):

Területi progresszió vagy regresszió? – Területi egyenlőtlenségek a területfejlesztési politikában

A tervezett előadás keretében a területfejlesztési politika területi egyenlőtlenségeit vizsgáló kutatási tevékenységünk eredményeit kívánjuk bemutatni. Az előadás során elsőként felvázoljuk azon elméleti keretet, mely sikerrel alkalmazható a fejlesztéspolitikai intézkedések és a (területi) egyenlőtlenségek kapcsolatának (új gazdaság)szociológiai értelmezésére. Kutatásunk érdekessége talán, hogy a kvantitatív statisztikai másodelemzés során intézményi szemléletmódot alkalmazunk: a fejlesztéspolitika által létrehozott és alkalmazott intézményi minősítéseket, szabályozást vizsgáljuk abból a szempontból, hogy eléri-e szándékolt céljukat. Előzetes vélekedésünk értelmében ez nem teljesül, azaz ezen intézményes szabályozások nem szándékolt céllentétes (mellék)hatásokkal járnak. A fejlesztéspolitikai projektek kotraproduktív hatásának empirikus tesztelésére olyan modelleket használunk ('non-equivalent control group design', 'regression discontinuity design'), melyek segítségével az alternatív magyarázatok köre szűkíthető, növelve az összefüggések belső érvényességét. Munkánk jelentőségét a fejlesztéspolitikai célok megvalósulása mögött álló mechanizmusok empirikus feltárásában látjuk.

Szalai Boglárka (TÁRKI):

Inter-etnikus viszonyok Budapesten

I am going to introduce the main findings of an innovative project, entitled Concordia Discors, being implemented in 2011-2012. The project intends to investigate intergroup relations at the quarter's level, aiming to producing an empirically-based understanding of integration and conflict processes.

Within Budapest the 2 target districts –Józsefváros and Kőbánya-have a relevant percentage of foreign residents, but are distinguished by different intergroup relations, i.e. 2 districts where the conflict dimension of intergroup relations has different degrees of visibility. In this way, we aimed to investigate different modes of intergroup relations, in particular the various shapes of conflict and cooperation, including intermediate patterns of interactions, seen as developmental dynamics of integration processes.

We focused on the neighbourhood specificities, nonetheless adopting a wide perspective and taking factors into account which belong both to the macro and micro levels. We analysed the role played in shaping intergroup relations by:

- Neighbourhoods as urban and social context;
- Everyday experience;
- Information of local media;
- Local policies.

HAJNÁ CZKY Tamás (ELTE TáTK) – Szerzőtárs: TÓTH Gergely (ELTE TáTK):

A visszafejlődés útjai. A tiszabői és a tiszaburai cigánytelepek felszámolása

Az MSZMP KB Politikai Bizottsága 1961 júniusában határozatot fogalmazott meg a cigány lakosság helyzetéről, mely többek között célul tűzte ki a cigánytelepek felszámolását. A párt-határozat mögött nem a hatalom szociális érzékenysége, hanem kényszerasszimilációs szándéka rejtőzött. Ebből kifolyólag a CS-lakás program során a cigány lakosság elszórt telepítést írták elő. Tiszabőn a pártállam koncepcióját végrehajtva az elszórt telepítést szorgalmazták, míg Tiszaburán újabb szegregátumot hoztak létre. Az 1970-es évek második felétől a pártállam újabb rendeleteket adott ki, mely az OTK által hanyatlásra ítélt községekben lehetővé tette a cigány lakosság településen belüli költözését. Előadásunk során a két település gettósodásának az összehasonlítására törekednénk levéltári forrásokra és térinformatikai módszerekre hagyatkozva.

12. Progresszív fiatalok (?)

Popper Room (11. 10.) Szombat: 15:30–18:30 (Ifjúságszociológiai Szakosztály, Szekcióvezetők: NAGY Ádám, MURÁNYI István)

1. LANGMÁR Péter (TÁRKI), BERECZ Diána (TÁRKI): *Participatory Photography Migration Research in a Primary School Setting*
2. SÖRÉS Anett (BCE): *A 2006-osok nemzedéke? Avagy a szélsőjobboldalra való fogékonyság az ifjúság körében*
3. SZÉKELY Levente (Kutatópont Kft.) - Szerzőtársak: LAKATOS Dániel (Kutatópont Kft.) - MOLNÁR Csaba Gábor (Kutatópont Kft.): *Ifjúság és korrupció*
4. SZÉLL Krisztián (PTE) - KALOCSAI Janka (PTE): *Állampolgári aktivitás a fiatalok körében*
5. MEZŐ János (GÁI): *A társadalmi felzárkóztatás problematikája napjainkban*

Absztraktok

LANGMÁR Péter (TÁRKI), BERECZ Diána (TÁRKI): *Participatory Photography Migration Research in a Primary School Setting*

The qualitative research, using participatory photography research method, aims to analyse the social and cultural relations of immigrant and non-migrant background inhabitants around the Hungária avenue in Budapest, Hungary. As the central question the researchers wanted to understand the impact of immigration on the urban environment and the dynamics of the diverse micro-community. To conduct the researcher a community based participatory research, PhotoVoice, action and visual anthropology based participatory photography research method have been used. The researchers organized a three months after-school workshop for primary school children with weekly classes. The participants were asked to take photos about their every day environment and to document their surrounding. The children used the researcher's entry level digital cameras. The selection process and the analysis of the photographs was highly participative as research participants played an active and central role in it. Based on the selected photographs in-depth interviews have been made with the participants.

SÖRÉS Anett (BCE): *A 2006-osok nemzedéke? Avagy a szélsőjobboldalra való fogékonyság az ifjúság körében*

Vona Gábor, a Jobbik elnöke ez évi március 15-ei ünnepi beszédében a „2006-osok” politikai nemzedékének megszületéséről beszélt. De vajon tényleg nemzedéket, azon belül is politikai nemzedéket alkot-e a „mai” ifjúság, illetve a szélsőjobboldalhoz közel álló fiatalok? Előadásomban erre az összetett kérdésre keresem a választ. Vizsgálódásaim középpontjában elsősorban az áll, hogy az ifjúságnak mely csoportjai és miért szimpatizálnak inkább a szélsőjobboldal által képviselt eszmékkel, értékekkel, attitűdökkel stb. A szélsőjobboldalhoz tartozásra való fogékonyság lehetséges magyarázó tényezőit kvalitatív és kvantitatív módszerekkel igyekszem feltárni. Elemzéseim során elsősorban a felsőoktatási intézményekbe járó fiatalokra koncentrálok. A bemutatandó eredmények nagyban épülnek korábbi, a szélsőjobboldali hallgatók csoportkultúráját és online szerveződését kutató munkáimra, melyeket a Campus-lét (OTKA K

81858) kutatás keretei között végeztem és végzek. Előadásom során kitérek további magyarországi egyetemista-vizsgálatok eredményeire és európai tendenciákra is.

SZÉKELY Levente (Kutatópont Kft.) - Szerzőtársak: LAKATOS Dániel (Kutatópont Kft.) - Molnár CSABA Gábor (Kutatópont Kft.):

Ifjúság és korrupció

A magyar fiatalok szerint a becsületesség fontos, de nem kifizetődő tulajdonság ma Magyarországon. A magyar 15-29 éves fiatalok többnyire elutasítják a korrupciót, azonban a gazdasági kilátástalanság legtöbbször felülírja morális elveiket, így egy jó egyetemre való bejutás, vagy jó állás reménye vonzóbb számukra, mint tisztességesnek. A magyar fiatalok szerint sokkal jobban boldogulnak manapság azok, akik készek hazudni, csalni és lopni, mint azok, akik becsületesen élnek az életüket. Habár a legtöbben osztják ezt az álláspontot, a többség mégis úgy gondolja, hogy a törvények megszegése semmilyen esetben sem megengedett, még akkor sem, ha ezzel elősegíti az egyén a saját maga vagy a családja boldogulását. A megkérdezett fiatalok szerint a legáltalánosabb korrupciós aktus a paraszolvencia, amely a társadalom többsége számára mindennapi dolog, azonban ők maguk - a többi korrupciós ügylettel egyetemben - helytelennek tartják. A Transparency International Magyarország és a Kutatópont 2011 év végén végzett online kérdőíves kutatást (CAWI) a magyar fiatalok (15-29 évesek) körében, felmérve a korrupcióval kapcsolatos attitűdöket.

SZÉLL Krisztián (PTE) - KALOCSAI Janka (PTE):

Állampolgári aktivitás a fiatalok körében

A formális közösségek, a civil társadalom megléte és kiterjedtsége, a szűkebb és tágabb értelemben vett közösségi lét és kapcsolatháló, továbbá az állampolgárok közügyekben történő aktív szerepvállalása a modern demokratikus társadalmak működésének alapvető elemei. Mindezen tényezők egyértelműen hozzájárulnak a társadalmi fejlődés fenntarthatóságához is. Az előadás keretein belül ismertetjük „A közösségi kapcsolatok igénye – a demokrácia megújításának esélye a mai magyar társadalomban” című, OTKA által támogatott kutatásunk (kutatásvezető: Utasi Ágnes) négy fő korcsoport – 18-29 évesek, 30-44 évesek, 45-59 évesek, legalább 60 évesek – mentén vizsgált legfontosabb jellemzőit és eredményeit. Ennek során elsősorban a szocializációs közösségi mintákra és a közösségi-közéleti attitűdökre, valamint az állampolgári aktivitásra és annak, Hoskins és társai által kidolgozott négy – politikai, civil társadalmi, közösségi és értékek – dimenziójára fókuszálunk, különös figyelmet fordítva a fiatalabb generációra.

MEZŐ János (GÁI): *A társadalmi felzárkóztatás problematikája napjainkban*

A társadalmi felzárkóztatás napjaink legsürgetőbb, megoldásra váró problémái között sorakozik. Előadásomban elsősorban a fiatal nemzedék felzárkóztatásának lehetőségeit kívánom vázolni, előtérbe helyezve, ám nem kizárólagos szerepet szánva a roma fiataloknak.

A gazdasági világválság következményei után a mélyszegénység már nem kizárólag a roma társadalmat érinti, hiszen mellettük segítségre vár, a korábban alsó-középosztályban élő családok jelentős része is.

Az egyén, a család, az iskola, a pedagógusok és a társadalom szerepét, szerepvállalási lehetőségeit, határait, korlátait szeretném megvilágítani előadásomban, különös hangsúlyt fektetve

az iskola által biztosított lehetőségekre, amely személyiségformáló erejével alkalmas lehet(ne) a probléma egyes részeinek megoldására.

A pedagógus személyisége, közösségformáló ereje által, a társadalom perifériájára szorult fiatalok is „megmenthetővé” válnának, amely a társadalmi felzárkóztatás alapját szolgáltatná. Rendelkeznek-e a jelenleg is tanító, illetve a tanárképző főiskolákról, egyetemekről kikerülő tanárok azon készségekkel és képességekkel, amelyekkel „megmenthetővé” válhatnak ezek a fiatalok?

Előadásomban ezekre a kérdésekre próbálok válaszokat körvonalazni.

Poszter/Poster:

ENGEL Zita (XXII. GYEJO): *A függőség legújabb útja: a Facebook játékkalkalmazások rizikófaktorai és technikái*

Absztrakt

Fejlődés nem csak egy gazdaságot, társadalmat jellemezhet, ha akarjuk, a függőségek, problémás szerhasználat körében is leírható „fejlődés”, változás, tér/szerváltás. A játékfüggők, szerencsejáték függők, internetfüggők után az utóbbi egy-két évben már beszélhetünk Facebook-függőkről, sőt Facebook-jatékkalkalmazás függőkről is. Ennek fejlődés értéke kétségtelenül megkérdőjelezhető. Kvalitatív kutatásomban 10 legismertebb, legtöbbet játszott játék rizikófaktorait, függőségre, problémás használatra „ösztönző” technikáit értékeltem ki Young illetve Wallace internet függőségi szempontrendszerét ötvözve, és azt kiegészítve. Ennek eredményeképpen nagyon jól megfigyelhetőek, leírhatóak, elkülöníthetőek a következő rizikó faktorokra, technikákra épülő jelenségek: legnagyobb számban az eltöltött idő növelésére (1) ösztönző technikák vannak jelen a játékokban. Ugyanakkor ugyanúgy megfigyelhetőek a (2) változó arány tervére épülő technikák és ennek rizikófaktorai, (3) ez utóbbi kettő kombinációjára épülő technikák, (4) pénz által megvehető időhiány technikái, (5) jutalom erejének technikái, (6) társak nyomása a játékban tartásban rizikó faktorai, (7) és virtuális énként fontosságának technikái.

Tudnivalók

Folyamatosan frissülő információk honlapunkon, a konferencia oldalán:

http://www.szociologia.hu/progresszio_regresszio/

Information in English: http://www.szociologia.hu/progression_regression/

Regisztráció

A konferencia látogatása helyszíni regisztrációhoz kötött.

A regisztrációs díj a következőkre jogosít fel, illetve érvényes:

- A konferencia plenáris- és szekcióüléseinek látogatása.
- Részvétel a nyitó és záróeseményeken.
- Részvétel a fogadáson.

Regisztrációs díjak

- MSZT tag, diák és nyugdíjas: 3000 Ft,
- Nem MSZT tag: 5000 Ft;

amely összegek a helyszínen készpénzben fizetendők.

Az előadói regisztrációs díj átutalásának határideje 2012. október 31-én lejárt. Már csak a helyszínen lehetséges fizetni.

Termek/Rooms

Auditorium:

Faculty Tower

Földszint

[Elhelyezkedés \(térkép\)](#)

Gellner Room (103):

Monument Building

Első emelet

[Elhelyezkedés \(térkép\)](#)

Popper Room (102):

Monument Building

Első emelet

[Elhelyezkedés \(térkép\)](#)

Tóth István György Room (TIG/006):

Nádor u. 11. (Figyelem: ezt a termet is a főbejárat

-Nádor u. 9.- felől lehet megközelíteni!)

Földszint

[Elhelyezkedés \(térkép\)](#)

Utazás, parkolás és Szállás

Az előadók és a hallgatóság maga gondoskodik utazásáról és szállásáról.

- A Central European University megközelíthetősége és térképe:
<https://maps.google.hu/maps?ie=UTF8&cid=15856514614835120239&q=K%C3%B6z%C3%A9p-Eur%C3%B3pai+Egyetem&iwloc=A&gl=HU&hl=hu>
- Tömegközlekedés: elsősorban Deák tér, Arany János utca és a Lánchíd felől (Széchenyi István tér, korábban Roosevelt tér) felől metróval, villamossal, autóbusszal és trolibusszal:
<http://www.szociologia.hu/tomegkozl/>
- Parkolási lehetőség: utcán, közterületen (szombat is munkanap, 8-20 óráig fizetős)

Folyamatosan frissülő részletes információk a konferencia oldalán:

http://www.szociologia.hu/helyszin_es_megkozelithetoseg/

Étkezés

- Az Egyetem környékén számos, különböző árkategóriájú vendéglátóhely áll rendelkezésre..
- A kampuszon:
 - Nádor utca 9., hétköznapi nyitvatartás:
Menza a földszinten, a főbejáratnál. Nyitva: pénteken 11:00 - 15:00, 3 féle menü 870 Ft-ért (vegetáriánus is
Dzsem büfé, 10. emelet. Nyitva: pénteken 8:45 - 17:00. Menü 990 Ft-ért 12:00 és 15:00 között
Büfé az alagsorban. Nyitva: pénteken 9:00 - 18:00
- Nádor utca 13.(az utcáról nyílik), hétfőig is nyitva:
Central Bistro, Nyitva 11:00 - 23:00. Menü 990 Ft-ért 11:30 és 16:00 között.
- Kávéautomaták a kampuszon:
1. emelet (könyvtárral szemben)
Nádor utca 11. bejáratnál, Room 004 mellett.
- in English: <http://www.ceu.hu/studentlife/facilities/eating>

További információkkal folyamatosan bővítjük a konferencia oldalát:

- <http://www.szociologia.hu/etkezes/>

Hivatalos Információk

Tudományos Bizottság

Csizmady Adrienne, Neményi Mária, Sik Domonkos, Szabó Ildikó

Kapcsolat

Magyar Szociológiai Társaság

Cím: 1014 Budapest, Országház utca 30.

(70) 6247704 Tibori Timea

(70) 6247718 Kund Attila

Számlázás: Hricó Ivánné, e-mail: mszt@socio.mta.hu

E-mail: mszt2012konf@socio.mta.hu

Honlap: <http://www.szociologia.hu>

http://www.szociologia.hu/progresszio_regresszio/

Névmutató/Index

B

BALOGH Péter, 40
BERÁN Eszter, 24
BERECZ Diána, 42
BÉRES-DEÁK Rita, 7
BERGER Viktor, 31, 33
BERNÁTH Krisztina, 12, 17, 18
BOCSI Veronika, 12, 13
BODNÁR Judit, 6
BODOR Péter, 7
BORGOS ANNA, 7
BÖGRE Zsuzsanna, 17, 18
BRUSZT László, 26, 27

C

CEGLÉDI Tímea, 9, 12

Cs

CSÁKÓ Mihály, 5, 9
CSEPELI György, 5
CSIZMADY Adrienne, 47
CSÓKAY Ákos, 5

D

DÁVID Beáta, 12, 13
DEMETER Endre, 9
DRJENOVSKY Zsófia, 15
DUPCSIK Csaba, 31, 32

E,É

ENGEL Zita, 7, 44
ENGLER Ágnes, 12, 14

F

FÁBER Ágoston, 31, 35
FABIANI, Jean-Louis, 6
FABÓ Edit, 24
FEKETE Sándor, 10
FÉNYES Hajnalka, 12, 13
FODOR Éva, 24
Fokas, Nikos, 26, 28
FÓNAI Mihály, 12
FÖLDVÁRI Mónika, 21, 22

G

GÉRING Zsuzsanna, 31, 35
GERÓ Márton, 9, 29
GÖNCZ Borbála, 17, 19
GRADVOHL, Paul, 6
GREGOR Anikó, 24

Gy

GYETVAI Gellért, 21
GYÖRBÍRÓ András, 37, 38
GYÖRGYI Zoltán, 12, 14

H

HACK-HANDA József, 31, 36
HAJNÁCZKY Tamás, 40, 41
HÁMORI Ádám, 21, 23
HÁMORI Eszter, 7
HATOS, Adrian, 12
HAVRIL Ágnes, 17, 19
HEGEDŰS Rita, 15
HRICÓ Ivánné, 47
HRUBOS Ildikó, 5
HUSZÁR Ákos, 31, 32

J

JANKY Béla, 5

K

KALOCSAI Janka, 42, 43
KELLER Tamás, 9, 10
KENNEDY, Michael D., 6
KHOKHLOV, Igor, 17, 18
KHOKHLOVA, Marina, 17, 18
KIRÁLY Gábor, 31, 35
KISPÉTER Erika, 24
KISS Máté István, 35
KOLLER Boglárka, 17
KOLTAI Júlia, 29
KUHAR, Roman, 7
KUND Attila, 47

L

LAKATOS Dániel, 42
LANGMÁR Péter, 42

LENGYEL György, 19
LENGYEL GYÖRGY, 17
LUKÁCS Ágnes, 21

Ly

LYRINTZIS, Christos, 26, 27

M

MÁTÉ-TÓTH András, 31, 34
MEZŐ János, 42, 43
MICSINAI István, 29
Molnár CSABA Gábor, 42
MOLNÁR Gábor, 31, 34
MURÁNYI István, 42
MURINKÓ Lívía, 15

N

NAGY Ádám, 42
NAGY Péter Tibor, 9, 37
NEMÉNYI Mária, 47
NÉMETH Krisztina, 31, 34

O,Ó

Ó RIAIN, Seán, 6

Ö,Ő

ÖRKÉNY Antal, 6, 29

P

Pál Eszter, 5, 7
PÁRI András, 15
PÉLEY Bernadett, 7
PETŐ Andrea, 24
POLÓNYI István, 37
POP, Adrian, 12
POP, Andreea, 12
PORCZYŃSKI, 20
PORCZYŃSKI, Dominik, 17
PUSZTAI Gabriella, 12, 21

R

RAJKI Zoltán, 21, 22
RÉNYI Ágnes, 5, 31, 33
RIRA, Miranda, 15
ROPOLYI László, 7
ROSTA Gergely, 21, 22, 23
RÓZSA Krisztián, 7

S

SÁSKA Géza, 37
SIK Domonkos, 31, 47
SIK Dorka, 29, 30
SIK Endre, 29
SOMLAI Péter, 7
SŐRÉS Anett, 42
SPOURDALAKIS, Michalis, 26

Sz

SZABÓ Ildikó, 5, 47
SZABÓTünde, 21
Szalai Boglárka, 40
SZALMA Ivett, 15, 16
SZÉCSI Judit, 29, 30
SZÉKEDI Levente, 17
SZÉKEDI, Levente, 18
SZÉKELY Levente, 42
SZÉKELYI Mária, 29
SZÉL Bernadett, 15
SZÉLL Krisztián, 42, 43
SZILÁGYI Györgyi, 37, 38
Szilágyi Magdolna, 9
SZILÁGYI Magdolna, 10

T

TAKÁCS Erzsébet, 31, 32
TAKÁCS Judit, 7, 15, 16
TARDOS Róbert, 26
TIBORI Timea, 5, 7, 40, 47
TOMKA Miklós, 21
TÓTH Gergely, 40, 41
TÓTH István György, 6
TÓTH Lilla, 17, 19
Török Péter, 21
TSOUKALAS, Constantinos, 26, 27
TURAI Katalin Ráhel, 24, 25

U,Ú

UTASI Ágnes, 7

V

VAIDA Kinga, 12, 13
VAIDA Zsuzsa, 7
VÁRADI Balázs, 37, 38
VLAHAKIS, Nikolaos, 26, 28